

“Werken aan werk!”

Bijlagen bij het Beleidsplan arbeidsmarkt

Augustus 2004

Inhoudsopgave van bijlagen:

Bijlage 1	Gewijzigde structuur arbeidsmarkt	3
Bijlage 2	Het arbeidsmarktbeleid van de provincies in Nederland.....	4
Bijlage 3	Verslag discussie arbeidsmarkt in commissie Werk 11/9/2003	7
Bijlage 4	Lopende projecten provincie EZ.....	10
Bijlage 5	Projectinspiraties PPA.....	12
Bijlage 6	Verslag Arbeidsmarktdiscussie 11 december 2003.....	18
Bijlage 7	Kenmerken overzicht 31/07/2004.....	31
Bijlage 8	Diverse tabellen en figuren.....	32

Bijlage 1 Gewijzigde structuur arbeidsmarkt

1 Structuur Uitvoering Werk en Inkomen

De uitvoeringsstructuur van het arbeidsmarktbeleid is geheel veranderd ten gevolge van de Wet SUWI. Een sterke regierol in de nieuwe structuur is weggelegd voor het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Belangrijke taken op basis van de Wet SUWI zijn weggelegd voor de CWI's, de gemeenten en de UWV. Het nieuwe in de structuur zit hem vooral in de veel strikter aangebrachte verantwoordelijkheidsverdeling van de taken op het terrein van de uitvoering van het arbeidsmarkt- en het reïntegratiebeleid. Vooral de verantwoordelijkheid van gemeenten bij de arbeidstoeileiding is fors toegenomen. De administratieve intake voor een uitkering vindt plaats bij het CWI, maar de beoordeling of een cliënt in aanmerking komt voor een uitkering en de wijze van reïntegratie van de cliënt op de arbeidsmarkt, is een verantwoordelijkheid van de gemeente of de UWV. Waar het de reïntegratie zelf betreft, wordt deze vervolgens uitbesteed aan contractpartijen, de reïntegratiebedrijven.

2 Raad voor Werk en Inkomen

De RWI is het nieuw opgerichte overlegorgaan van vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers en gemeenten. Voor het eerst in de geschiedenis hebben de gemeenten kunnen aanschuiven bij de traditionele sociale partners in deze Raad. De beleidsvoorstellen van de RWI zijn niet vrijblijvend voor de partijen die in de Raad zijn vertegenwoordigd, noch voor degenen aan wie de adviezen zijn gericht. Begin april 2002 heeft de RWI haar eerste beleidskader gepubliceerd. Het beleidskader bevat voorstellen aan de minister van SZW over het te voeren beleid rondom werk en inkomen.

De RWI ziet twee hoofddoelstellingen voor het arbeidsmarkt- en reïntegratiebeleid:

- bevorderen van werkgelegenheid en arbeidsdeelname;
- bestrijden van ziekteverzuim, werkloosheid en uitkeringsafhankelijkheid.

In het regeerakkoord van het kabinet Balkenende II wordt het RWI opgeheven (als bezuiniging). Intussen lijkt duidelijk dat de RWI in afgeslankte vorm, o.a. zonder de Stimuleringsregeling Vacatureervulling door Werklozen en met werkloosheid bedreigde Werknemers (SVWW) waarvoor in 2003 78 miljoen euro beschikbaar is, kan voortbestaan in 2004.

3 Regionale Platforms Arbeidsmarkt

De RPA's zijn in 2001 geïntroduceerd om de bovenlokale regie te voeren op arbeidsmarkt- en sociaal zekerheidsbeleid. Voor de inhoudelijke en bestuurlijke facilitering van de RPA's heeft het SUWI Steunpunt themagroepen in het leven geroepen die een concrete uitwerking geven aan vraagstukken waar de RPA's mee te maken hebben. Met ingang van 1 januari 2004 krijgen de RPA's geen rijksstimulering meer en wordt het aan de regio's overgelaten hoe het te financieren.

Bijlage 2 Het arbeidsmarktbeleid van de provincies in Nederland.

- Een overzicht van activiteiten en ambities -

Vergadering IPO adviescommissie Economische Zaken op 11 december 2003
Agendapunt 7, bijlage 1

Inleiding

De provincie heeft op de arbeidsmarkt geen formele functie of wetgevende taak. De betrokkenheid bij het beleidsterrein komt voort uit de algemene bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het welzijn en de welvaart van de burgers binnen het bestuursgebied. Het beleid dat de provincie op dit terrein voert is autonoom provinciaal beleid. Het is belangrijk dat de regionale economie zich in positieve zin kan blijven ontwikkelen en ruimte biedt voor bedrijvigheid en werk voor de burgers.

Het ontbreken van een formele taak vormt een beperking maar is op de arbeidsmarkt vooral een sterk punt. Immers, bij het vormgeven van het arbeidsmarktbeleid spelen zeer veel instellingen en instanties een rol. Al deze organisaties hebben een uitvoerende taak en hebben een direct belang bij de uitvoering. Doordat de provincie geen directe taakstelling, financiële belangen of wetgevende rol heeft, is zij bij uitstek in staat impulsen te geven aan een samenhangend en vernieuwend arbeidsmarktbeleid.

De afgelopen jaren hebben de provincies vanuit hun specifieke positie op een inventieve en enthousiaste wijze arbeidsmarktbeleid ontwikkeld en uitgevoerd. Deze notitie bevat een beknopt overzicht van de kernactiviteiten die in *alle* provincies op dit beleidsterrein worden uitgevoerd en de ambities die de gezamenlijke provincies daarbij hebben.¹

Activiteiten

De kern van het provinciaal arbeidsmarktbeleid bestaat uit het *Informeren en signaleren*, *Stimuleren en ondersteunen* en *Innoveren en ontwikkelen*. Deze kernactiviteiten worden in samenhang ontwikkeld en uitgevoerd.

1. Informeren en signaleren

Goede en waardevrije informatie vormt de basis voor het ontwikkelen van beleid op lokaal en regionaal niveau. Steeds weer blijkt in de praktijk dat er grote behoefte is aan informatie over (cijfermatige) ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en kennis over de effecten en resultaten van uitgevoerd beleid. Door de bovenregionale en ongebonden positie is de provincie bij uitstek in staat een bijdrage te leveren aan het signaleren van knelpunten en ontwikkelingen en het geven van informatie hierover.

De afgelopen jaren hebben de provincies op dit gebied al een belangrijke functie vervuld. In vele rapportages, publicaties en bijeenkomsten zijn knelpunten en ontwikkelingen gesignaleerd en is een bijdrage geleverd tot 'mindsetting' en nieuw beleid. In een toenemend aantal provincies wordt een bijdrage geleverd aan het transparant maken van de arbeidsmarkt door het ontwikkelen en uitvoeren van concrete informatie activiteiten. Voorbeelden zijn de RAIL publicaties in Limburg, RAMING in Gelderland, RATIO in Overijssel en de Noordelijke arbeidsmarktverkenning in Groningen, de speciale arbeidsmarktsites in Brabant (arbeidsmarktbrabant.nl) en Groningen (arbeidsmarktgroningen.nl) en bijeenkomsten en studiedagen in andere provincies.

Ambitie

- In samenwerking met de regionale arbeidsmarktpartijen inhoud geven aan de vertaalslag van meer inzicht in de (transparante) regionale arbeidsmarktsituatie naar het oplossen van de gesignaleerde knelpunten op zowel de korte - als de lange termijn.
De komende jaren wil de provincies in gezamenlijkheid de monitorfunctie goed uitvoeren, onder andere aan de hand van uniformering van de LISA-gegevens (LISA staat voor Stichting

¹ Naast de kernactiviteiten die in *alle* provincies worden ondernomen worden in veel provincies nog een groot aantal andere initiatieven, projecten en activiteiten op het terrein van het arbeidsmarktbeleid uitgevoerd. De inzet en omvang van deze activiteiten verschilt per provincie.

Landelijk Informatiesysteem Arbeidsorganisaties). LISA bevat gegevensverzamelingen met betrekking tot de ontwikkeling van de werkgelegenheid op regionale schaal) verder versterken. Waar mogelijk en zinvol zullen provincies op inhoud en onderwerpkeuzes samenwerken om de kwaliteit, betekenis en effect van de monitorfunctie binnen de provincie (én op landelijk niveau) te verhogen.

- Het geven van informatie.
In aanvulling op het bovenstaande - met gebruikmaking van netwerkvorming en samenwerking - het mede zorgdragen voor herkenbare en concrete informatie -activiteiten met als doel een betere afstemming tussen regionaal arbeidsmarktbeleid en regionaal economisch beleid. De provincies zullen in aanvulling op bestaande informatie -activiteiten aanvullende initiatieven nemen. Een bijkomend effect is dat de rol en positie van de provincie op het terrein van de arbeidsmarkt hierdoor beter zichtbaar wordt.

2. Stimuleren en ondersteunen

De uitvoering van het arbeidsmarktbeleid ligt op lokaal en regionaal niveau. Op dit niveau zullen de komende jaren vele nieuwe initiatieven gestalte moeten krijgen waarbij een groot aantal organisaties en instellingen zijn betrokken. Tegelijk is op regionaal niveau sprake van sterk veranderende verhoudingen. De taken van de gemeenten veranderen en de rol en positie van de regionale platforms arbeidsmarkt (RPA) moet zich bewijzen.

De afgelopen jaren hebben de provincies een belangrijke functie vervuld in het ondersteunen en stimuleren van de regionale samenwerking. Voorbeelden zijn de regionale werkgelegenheidspacten in Limburg, Flevoland en Noord-Brabant en de bestuurlijke participatie in de RPA's in verschillende provincies (o.a. Groningen, Flevoland en Overijssel). Daarnaast kennen de meeste provincies een afzonderlijke afdeling die tot taak heeft Europese programma's tot stand te brengen en uit te voeren.

Ambitie

- Versterken *organiserend vermogen* in de regio.
Een belangrijk knelpunt op regionaal niveau vormt het gebrek aan capaciteit en deskundigheid om (inhoudelijke en organisatorische) problemen en knelpunten die op lokaal of regionaal niveau bestaan om te zetten in concrete en uitvoerbare acties en activiteiten. De provincies willen een bijdrage leveren aan het versterken van het organiserend vermogen in de regio door partijen bij elkaar te brengen, waar nodig als lobby (via IPO, Inter Provinciaal Overleg en/of HNP, Huis Nederlandse Provincies) te fungeren naar Den Haag of Brussel en waar mogelijk de regio te faciliteren. Bijzondere aandacht gaat uit naar de ondersteuning regionale samenwerkingsverbanden op de beleidsterreinen in de driehoek economie - arbeidsmarkt - onderwijs.
- Stimuleren van het gebruik van instrumentarium van het Europees Sociaal Fonds (ESF art. 6, ESF3, EQUAL) en de overige Europese structuurfondsen.
Door de beeldvorming en problemen die zich met ESF in de vorige programmaperiode hebben voorgedaan, is er sprake van een sterke onderbenutting (met name binnen het gemeentelijk domein). Teneinde het gebruik van ESF in de eigen regio te ondersteunen zullen in samenwerking met het agentschap SZW en de RPA's initiatieven worden genomen. Daarnaast zal in aansluiting op reeds bestaande activiteiten het gebruik van andere Europese fondsen sterk worden gestimuleerd. Waar gewenst en mogelijk zal de provincie - onder meer in het kader van de *aanjaagfunctie van de provincies* - bijvoorbeeld optreden als co-financier van onder Europese programma's in te dienen projectaanvragen. Hierbij kan hierbij worden gedacht aan het stimuleren van de ontwikkeling van combiprojecten met betrekking scholing werkenden en werkzoekenden, 'employability' en/of Arbo in het MKB.

3. Innoveren en ontwikkelen

Zoals in elke sector is ook op het arbeidsmarktterrein innovatie en ontwikkeling van groot belang. Door ontwikkeling en vernieuwing wordt de aanzet gegeven tot de oplossing van een probleem, of kan een specifiek probleem beter voor het voetlicht worden gebracht. Door de onafhankelijke en bovenregionale positie van de provincie ligt hier een belangrijke taak.

De afgelopen jaren hebben de provincies op een breed terrein initiatieven genomen of in gang gezet. Voorbeelden zijn projecten op het terrein van de aansluiting onderwijs- arbeidsmarkt of projecten in

samenwerking met specifieke sectoren. Alle provincies hebben financiële middelen beschikbaar om initiatieven op gang te helpen.

Ambitie

- het verbeteren van de afstemming tussen regionaal economisch beleid en regionaal arbeidsmarktbeleid.
Innovatie in bedrijven en sectoren kan niet plaatsvinden zonder inzet van kenniswerkers en daarbij oog hebben voor een adequate kwalificatie van het bestaand arbeidspotentieel en daarbij niet alleen te kijken naar de ontwikkeling van de regionale economie op de korte termijn, maar ook de middel- en de lange termijn.
Een voorbeeld hiervan is de recentelijk door de Europese Commissie goedgekeurde projectaanvraag (ingediend onder de Verordening Europees Sociaal Fonds art.6) 'Ratio in Progress' van de provincie Overijssel voor het geven van impulsen aan de ontwikkeling van regionale werkgelegenheidsstrategieën als vertaalslag van het Europees Werkgelegenheidsbeleid naar de regio.
- de demografische uitdaging.
De ontgroening en vergrijzing van de beroepsbevolking is een van de belangrijkste problemen voor de toekomst. Vanuit economische, financiële en sociale overwegingen is het van groot belang in te zetten op minimaal een (start)kwalificatie van het bestaande arbeidspotentieel (jongeren, vrouwen en mensen van niet-westerse afkomst) en daarbij tegelijkertijd de arbeidsparticipatie van ouderen in stand te houden of te verhogen.
De provincie is bij uitstek het niveau waarop in samenhang en in samenwerking met de regionale arbeidsmarktpartijen beleid en activiteiten op dit complexe terrein kunnen worden ontwikkeld. In vervolg op de activiteiten van de landelijke Taskforce Ouderen en Arbeid, welke binnenkort ophoudt te bestaan, zullen de provincies initiatieven nemen. (Op dit moment gebeurt dit ook al via de WerkWijzer (het Brabantse EQUAL-project: 'Senior professionals wiser at work', als gevolg waarvan in de regio lokale WerkWijzer-vestigingen zijn opgericht in Breda, Venlo en Twente en mogelijk dit kalenderjaar ook in Zuidelijk Noord-Holland en Fryslan.
- aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt
Het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is al jaren een belangrijk aandachtspunt in alle provincies. Gezien het belang voor de regionale arbeidsmarkt en de zich ontwikkelende kenniseconomie zullen de provincies zich op dit terrein intensief blijven inzetten. Belangrijke speerpunten daarbij zijn de tekorten in de technische beroepen en de problematiek van voortijdige schoolverlaters. Bijvoorbeeld de provincies Brabant en Zuid-Holland zijn op dit terrein al geruime tijd actief en met succes.
- VMBO - MBO
In aansluiting op de formele taken van de provincie op het terrein van onderwijsbeleid (VMBO-advisering) vervullen de provincies een belangrijke rol in het stimuleren en ontwikkelen van het beroepsonderwijs. Centraal daarin staan de ontwikkeling van scholingsplannen en het vormen van regionale arrangementen.

Samenwerking

Op de regionale arbeidsmarkt is sprake van een groot aantal ontwikkelingen. De komende jaren is een actief beleid nodig om op een creatieve en onorthodoxe wijze een bijdrage te leveren aan de oplossing van de vele knelpunten die zich daarbij voordoen.

Een actief middenbestuur als de provincie kan en wil daarbij niet ontbreken. Temeer ook, omdat er sprake is van hele directe en concreet te vervullen taken, functies en actiepunten die passen binnen het karakter en de mogelijkheden van de provinciale bestuurslaag. De provincies kunnen daarbij een unieke rol vervullen in samenwerking met de vele andere actoren die op de regionale arbeidsmarkt een rol vervullen.

Bijlage 3 Verslag discussie arbeidsmarkt in commissie Werk 11/9/2003

Presentatie en discussie over Arbeidsmarktbeleid

Gedeputeerde Greiner heeft een korte lijst met aandachtspunten gemaakt (zie Provinciaal arbeidsmarktbeleid 2004-2008) en wil te zijner tijd komen tot een goede nota. De provincie heeft op het gebied van de arbeidsmarktbeleid geen formele bevoegdheid, maar GS heeft gemeend zich voor dit beleidsterrein toch mede verantwoordelijk te voelen (Omgevingsplan). Een samenvatting arbeidsmarktbeleid wordt ter vergadering uitgereikt. Hij vraagt de commissie te reageren op de punten 3, 4 en 5 (probleem, signalering en mogelijke rol van de provincie).

Provinciaal arbeidsmarktbeleid 2004-2008

1 Inleiding

Het provinciale beleid beoogt de beschikbaarheid van betaald werk voor de gehele beroepsbevolking. Zo mogelijk binnen de provincie, maar in elk geval op een vanuit de woonplaats goed bereikbare werkplek. (beleidsuitspraak 5 POP)

Op langere termijn wordt gestreefd naar het in kwantitatief en kwalitatief in evenwicht brengen van de arbeidsmarkt. Provinciaal arbeidsmarktbeleid staat ten dienste van het structureel versterken van de concurrentiekracht van het bedrijfsleven in internationaal perspectief mede met het oog op een optimale werkgelegenheid (welvaart en welzijn) voor de Flevolandse beroepsbevolking.

2 Probleemstelling

“Waar liggen de belangrijkste knelpunten op de arbeidsmarkt, in het licht van de huidige ontwikkelingen en situatie en op welke wijze kan dit beleidsmatig door de provincie worden vertaald?”

3 Ontwikkelingen arbeidsmarkt

Structureel en op (middel-)lange termijn:

- demografische ontwikkelingen (ontgroening / vergrijzing / toename allochtonen)
- gevolgen SUWI:
 - markt- en systeemimperfecties door ontmanteling arbeidsvoorziening, onvoldoende capaciteit CWI's, verkeerde afrekendoelen CWI's;
 - gemeenten vaak onvoldoende toegerust op regierol. Ze zijn momenteel erg intern gericht op organisatie rond de komst van de Wet Werk en Bijstand. Tevens ontbreekt het nog vaak aan samenwerking binnen de gemeenten tussen de afdelingen Economische Zaken (vraagversterking), Sociale Zaken (aanbodgericht) en Onderwijs (kwalificatieverbetering);
 - middelencoördinatie moeizaam;
 - onvoldoende organiserend vermogen in de regio's;
 - ontwikkeling Regionale Platforms Arbeidsmarkt dreigen door stopzetting subsidie weg te vallen.
- Ontwikkeling kenniseconomie ten behoeve van behoud concurrentiepositie
- Positie ouderen, vrouwen en etnische minderheden onder de langdurig baanlozen verder onder druk

Ontwikkelingen arbeidsmarkt incidenteel en op korte termijn:

- Snel oplopende werkloosheid waarbij naast de kwetsbare groepen ook de kansrijke groepen (jongeren) worden getroffen.

4 Gesignaleerde problemen

- ❖ Op langere termijn onvoldoende en onvoldoende gekwalificeerd personeel in Nederland;
- ❖ Op langere termijn achterblijvende werkgelegenheidsontwikkeling voor de Flevolandse beroepsbevolking;
- ❖ Op kortere termijn oplopende werkloosheid met gevaar voor op langere termijn nieuwe harde kern werkloosheid fasen 3 en 4;

- ❖ Markt- en systeemimperfecties (SUWI-gevolgen) belemmeren werking arbeidsmarkt zowel op korte als langere termijn.

5 Algemene oplossingsrichtingen voor knelpunten op de arbeidsmarkt

Op korte termijn:

Werken aan bundeling van de vraag naar arbeid (melden vacatures bij CWI's);
 Stimuleren van potentieel werkgeverschap (starters);
 Acquisitie van extra bedrijvigheid en voorzieningen in de regio;
 Ondersteunen zwakkere groepen op de arbeidsmarkt met kortcyclische beroepsopleidingen;
 Netwerkinstandhouding en -ontwikkeling (voortzetting RPA);
 Arbeidsmarktinformatie verspreiden;
 Onderwijs: bevorderen in- en uitstroom, verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt;
 Werkenden: optimaliseren inzet werkenden, voorkomen uitstroom werknemers;
 Bedrijfsvoering: optimaliseren arbeidsproductiviteit en innovatie;
 Werken aan oplossingen voor markt-en systeemimperfecties ten gevolge van SUWI;
 Jongeren: Stimuleren in de volgorde opleiding boven werk, werk boven werkloosheid.

Op middellange termijn:

Versterken organiserend vermogen in de regio (regionaal-sectorale samenwerking);
 Bevorderen middelencoördinatie;
 Reserves: inschakelen bekende reserves, aantrekken mobiele personen, mobiliseren stille reserves, stimuleren langer door laten werken van ouderen

6 Provincie en arbeidsmarkt

In het arbeidsmarktbeleid van de provincie is het uitgangspunt dat niet wordt getreden in wettelijke verantwoordelijkheden van andere actoren op de arbeidsmarkt. Wel wordt getracht toegevoegde waarde te bieden door het versterken van randvoorwaarden voor een goede werking van de arbeidsmarkt c.q. het vervullen van de volgende rollen:

- ✓ Lobbyfunctie: pleitbezorger in Den Haag en Europa;
- ✓ Netwerkontwikkelingsfunctie: m.n. RPA, stimuleren regionaal overleg, IPO, Europa;
- ✓ Ontwikkelingsfunctie: opdrachtgever en/of co-financier van innovatieve projecten, methodiekontwikkeling e.d.;
- ✓ Versterking organiserend vermogen in de regio: financier organiserend vermogen in de regio (bijvoorbeeld via RPA, Technocentra, e.a.);
- ✓ Informatiefunctie: opdrachtgever voor aanvullend arbeidsmarktonderzoek, bijvoorbeeld jaarlijkse uitgave Economie en arbeidsmarkt, arbeidsmarktsite, symposia, brochures, etc.;
- ✓ Mindsetting: bijvoorbeeld vergroten bewustzijn gevolgen demografische ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Eerste verkenning.

VVD merkt op, dat het stuk opgebouwd is als richting, een actieplan op de korte termijn en niet als onderbouw van een economische structuurverbetering. Probleem werkgelegenheid is transparant gemaakt, de verschillende groepen zouden kwantitatief benaderd moeten worden en doelstelling zouden geformuleerd moeten worden voor elke groep. De fractie stelt voor in een plan van aanpak beter te clusteren, bijvoorbeeld door reguleren vraag en aanbod en doelstellingen neer te zetten. Je kunt het zoeken in kwaliteit van aanbod en verbeteren daarvan. Het is een punt van aanpak. Drie momenten mobiliteit binnen provincie, wellicht die grote cluster in het actieplan te structureren.

CDA merkt op, dat er drie keer het woord telewerken is genoemd en dat dit middel door deze provincie effectief ingezet kan worden. Wat schetst de verbazing van de fractie, dat de provincie, als werkgever, dit middel niet ziet zitten. De provincie zou het goede voorbeeld moeten geven.

SP vraagt naar aanleiding van het speerpunt jongeren werkloosheid of bij bedrijven stageplaatsen voor jongeren aangekaart kan worden.

PvdA vindt, dat een goede analyse gegeven wordt over de arbeidsmarktproblematiek. De fractie wil ook toe naar een plan van aanpak met kwantificeerde doelstellingen. Zeker wanneer financiële middelen nodig zijn. De fractie mist de actie vanuit provincie ten aanzien van het creëren van arbeidsplaatsen. Is het verhaal acquisitie 'startersbeleid' en is daarin de taak voor de provincie opgenomen? Met z'n allen goed over nadenken hoe kunnen wij dit het beste inzetten en op welke plek.

SGP meldt, dat het REOF uitgaat van het inzetten op hoogwaardige innovatieve bedrijven op langere termijn. Wil je wat doen voor nu, hoe aantrekkelijk zijn wij dan voor bedrijven en industrieën?

GroenLinks ziet dat er ingezet wordt op de categorie jongeren, maar ziet ook dat er geen aandacht geschonken wordt aan de 28 tot 30 jarigen. Welke maatregelen zijn er op korte en lange termijn voor die groep te verwachten?

D66 vindt het een prima verhaal. Daarnaast zijn er ook andere punten. Zo wil de fractie meer aandacht vragen voor het startersbeleid en doorgroeiende bedrijven. Zij vindt ondersteuning op dit punt een goede provinciale taak.

Gedeputeerde Greiner gaat in op de eerste verkenning en geeft aan, dat hij niet de behoefte voelt het stuk te verdedigen. Het stuk is bedoeld als eerste aanzet.

- Een actieplan en het clusteren van groepen stond GS ook voor ogen. De provincie bemiddelt niet direct, maar stimuleren en ondersteunen de wensen. Vanuit kwantitatief oogpunt is de keuze, de progressie en regressie zien.
- GS 'huldigt' het telewerken, maar vanuit de organisatie is een voorstel gekomen om het niet te doen uit financieel oogpunt.
- De groep 30 jarigen is naast de jongeren, de grootste groep die werkloos is en zal meegenomen worden.
- Er komt een hoofdstuk in het plan over stageplaatsen, een voorstel om die brug te slaan.
- Acquisitie bij gemeente verloopt moeizaam en daar is nog een inhaalslag te maken.
- Innovatieve bedrijven heeft de provincie nodig om de arbeidsproductiviteit hoger te krijgen.
- Voor industrie is de provincie aantrekkelijk, maar de werkelijkheid is, dat industriële bedrijven moeilijk verhuizen. Gemeenten hebben dit als speerpunt.
- Flevoland is een startersparadijs. Het aanbod van starters hoog, begeleiding moduleren en ook de doorstarters ondersteunen.
- De commissie zal regelmatig op de hoogte gehouden worden en gevraagd worden mee te denken in de vorm van bijvoorbeeld een brainstormsessie.

Conclusie: De commissie heeft uitvoerig gediscussieerd over de eerste aanzet tot het Flevolands arbeidsmarktbeleid.

Bijlage 4 Lopende projecten provincie EZ

Projectnaam	Beschrijving	Output
Zoekvaardigheden	Lesmodule ontwikkelen om gebruik digitale arbeidsmarkt door jongeren te stimuleren	Tenminste 4 scholen die deze lesmethode aan de leerlingen aanbieden
Integratie en Arbeid*	Training en begeleiding van schoolkinderen en hun ouders	30 ouders en leerlingen die aan traject deelnemen
MKB Leerbanenplan*	Uitbreiden van het aantal (leer)werktrajecten	800 leerwerktrajecten realiseren in 4 jaar
Allochtone ondernemers*	Extra (individuele) begeleiding voor startende allochtone ondernemers	10 allochtone ondernemers die extra begeleiding krijgen
Opleiding visverwerking	Opzetten van een beroepsbegeleidende leerweg in de visserijsector die opleidt tot beroepskwalificatie 1	Implementatie van de opleiding binnen het curriculum voor tenminste 15 leerlingen
Netwerk startersadviseurs	Versterken van de startersadvisering in alle fasen in Flevoland	Cursus voor startersadviseurs en jaarlijks overleg tussen de startersadviseurs
Startersparadijs	Stimuleren van het zelfstandig ondernemerschap in Flevoland	Verschuiven van 5 artikelen in diverse media
Starterstraject	Traject om potentiële starters beter voor te bereiden op het zelfstandig ondernemerschap	Minimaal 30 starters per jaar die aan het traject deelnemen
Virtueel startersloket	Virtueel loket om (pre)starters, starters en doorstarters te informeren over alle relevante onderwerpen	Website waarin alle informatie centraal wordt aangeboden
Stans	Begeleidingstraject voor potentiële voortijdig schoolverlaters	15 potentiële schoolverlaters die aan het traject deelnemen
Ondersteunen Rolbij	Overbruggingskrediet verlenen aan de Rolbij	Rolbij in staat stellen om goede uitgangspunten op te bouwen
Das pas ondernemen	Leerlingen kennis laten maken met het zelfstandig ondernemerschap	2 scholen die dit concept adopteren
Mini-ondernemingen	Leerlingen ervaring laten opdoen met het ondernemerschap	2 scholen die dit concept adopteren
VSV in VMBO	Opzetten van een kapsalon zodat leerlingen te allen tijde een leerwerktraject kan worden geboden	Aanbieden van leerwerktrajecten aan leerlingen zodat deze niet stil komen te staan
Doorgeleiden in glastuinbouw*	Vervullen laaggekwalificeerde vacatures in de glastuinbouw	10 vacatures die vervuld worden
Ondernemen als reëel alternatief (Equal)	Ouderen als zelfstandig ondernemer activeren, Micro financiering, Pro coach.	Disseminatie en nieuwe instrumenten.
Stagebehoefte opleidingsinstituten	Coördinatie aanbrengen in de stagebehoefte van opleidingsinstituten	Overzicht stagebehoefte opleidingsinstituten
Economie en Arbeidsmarkt	Weergeven van de ontwikkelingen (cijfermatig en trends) in Flevoland op het gebied van de economie en de arbeidsmarkt	Jaarlijks een publicatie
Projectgroep onderwijs-arbeidsmarkt*	Overleg en coördinatie stimuleren rondom het beroepsonderwijs	Projectplan waaronder meerdere projecten worden “gehangen”, gedragen door deelnemende actoren
Scholingsimpuls* (ESF 1,5)	Het scholen van werkenden zodat deze beter inzetbaar zijn	Ondersteunen van Yakult Europa, Leren Arken bouwen, Ten Herkel, Employability Centre Flevoland,

		waarmee in totaal 2250 werknemers worden herschoold
Reïntegratietrajecten*	Het begeleiden van werklozen naar werk	Ondersteunen van gemeente Almere, Lelystad en NOP waarmee ruim 600 trajecten zijn gemoeid
VSV Flevoland*	Terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters	Ondersteunen van het ministerie van OC&W om VSV terug te dringen
Mac3-starters*	Het faciliteren van (door)startende ondernemers	Faciliteren van 20 (door)starters
Diagnose en trajectadvies*	Het verrichten van een diagnose en het geven van een trajectadvies aan werklozen	Ondersteunen van gemeenten om 800 werklozen van een trajectadvies te voorzien

Er bestaat een overlap tussen de genoemde projecten in bijlage 3 en 4. De oorzaak hiervan is dat in veel van de projecten wordt samengewerkt tussen PME, de afdeling EZ en het PPA. Deze drie partijen hebben op regelmatige basis een voortgangsoverleg.

* = voorziene EPD-projecten

Bijlage 5 Projectinspiraties PPA

Projectidee: Equal Incubator, een regionale broedplaats organiseren voor startende Ondernemers

Doel: 80 startende ondernemers genereren 25 ondernemers maken een doorstart in twee jaar tijd

Namens PPA: H. Gerrits, B. Willemsen

Idee van: projectgroep Equal 'ondernemen als reëel alternatief' en werkgroep die 'Hamburg' bezocht.

Benodigde arbeidsmarktinformatie: Aantal startende ondernemers, behoeften startende ondernemers

Betrokken partijen: Gemeenten Lelystad, Almere en Noordoostpolder, provincie, Kamer van Koophandel, Zelfstandigenloket Flevoland, SSCA (met als voornemen: vertegenwoordigers uit de financiële wereld, banken)

Financiering: Gezamenlijke partijen, Equal

Stand van zaken: Initiële aanvraag ingediend. Bij toekenning start voorbereidingsperiode (actie 1) op 1 november 2004. Beoogde startdatum actie 2 en 3: januari/februari 2005.

Projectidee: Mensen met een gesubsidieerde baan doorgeleiden naar regulier werk in de glastuinbouw

Doel: Vervullen 15 laaggekwalificeerde vacatures in de glastuinbouw

Namens PPA: Karin Maatje

Idee van: SOLLT/Loud Mommersteeg en Ingrid Schilstra

Benodigde arbeidsmarktinformatie: Aantal vacatures in de agrarische sector/glastuinbouw en waar, geschikte deelnemers

Betrokken partijen: SOLLT, werkgevers, Nieuwland/Maarten Reckman, Concern voor Werk, Gemeente Almere Henk van Oosten/Ronald Ferwerda, gem. Lelystad, Noordoostpolder, Steunpunt Baas/Hiltje Geertsma, Sectorfonds, ESF, Knelpuntenregeling ministerie SZW Platforms

Financiering: Aanvraag ingediend bij ministerie SZW is toegekend. SOLLT heeft openbare aanbesteding gehouden, aanbieder is geselecteerd. ESF-aanvraag in voorbereiding. Grote knelpunten bij het vinden van 15 deelnemers.

Stand van zaken:

Projectidee: De inzet van de private markt in arbeidsbemiddeling (uitzendbureau's) Ondersteunen/activeren t.a.v. arbeidsmarktbeleid

Doel: Projecten opsporen waarin de samenwerking met de private markt leidt tot verbeteractie op de arbeidsmarkt

Namens PPA: H. Gerrits

Idee van: Provinciale arbeidsmarktdiscussie 11 december, A. Greiner

Benodigde arbeidsmarktinformatie: Waar hebben uitzendbureau's behoefte aan, welke knelpunten kunnen dmv samenwerking opgelost worden

Betrokken partijen: Provincie, S. Davids/Davids Management Consulting, H. ter Braake United Restart, PME

Financiering: Nnb

Stand van zaken: Brainstorm gehouden, projectidee in voorbereiding

Projectidee: Opzetten sectoraal steunpunt Flevoland

Doel: Sectoren/ werkgevers organiseren volgens aanpak st. Zorg en Arbeidsmarkt

Namens PPA: H. Gerrits

Idee van: PPA, Provincie, st. Zorg & Arbeidsmarkt

Benodigde arbeidsmarktinformatie: Omvang sectoren, sectorale arbeidsmarktknelpunten, vraag vanuit bedrijfsleven

Betrokken partijen: St. Zorg en Arbeidsmarkt V. Peppelenbosch, B. Wissink, PME

Financiering: Nnb

Stand van zaken: Ontwikkelfase, de werkgroep werkgevers/werknemersdelegatie, St. Z&A en ondersteuning vanuit PPA is gestart.

Projectidee: Opleidingenoffensief Flevoland
Doel: Ondernemers bewuster maken van de mogelijkheden van goede scholing voor medewerkers
Namens PPA: H. Gerrits
Idee van: TrainT, provincie
Benodigde info: Scholingsvraag vanuit het bedrijfsleven
Betrokken partijen: TrainT, provincie, PME
Financiering: NNB
Stand van zaken: Time out ivm uitputting ESF voor 'scholing werkenden'

Project: Equal, ondernemen als reeël alternatief, deelproject Medioren maken het verschil, organisatie klankbordgroep om praktische haalbaarheid van dit deelproject uit Equal vorm te geven
Doel: Ouderen als zelfstandig ondernemer activeren
Namens PPA/prov. Bart Willemsen, Karin Maatje
Arb.marktinfo: Resultaten uit monitoring en evaluatie van het Equal project
Betrokken partijen: Axion/EI Ghali Cherrat, Stew/Marilou Keller, de Schoof/Loyd Ferdinand, SWO Lelystad, PCOB Noordoostpolder
Financiering: Onderdeel van Equal
Stand van zaken: Drie deelprojecten op schema.
Formeel levert werkorganisatie PPA geen ondersteuning meer voor Equal, ivm 'stapelings' van ESF-subsidies

Projectidee: Psychiatrische patiënten zetten zelf een bedrijf op, bijvoorbeeld met behulp van www.bvik.nl, met ondersteuning van prominente Flevolandse ondernemers als ambassadeurs
Doel: Passende arbeidsproductiviteit door de doelgroep zelf op maat gemaakt
Idee van: Deelnemers van een conferentie voor reïntegratie van mensen met een psychische aandoening.
Namens PPA: Juul Baars, Harriët Gerrits
Arbmarktinfo: Van de reïntegratie van deze groep slaagt slechts een klein gedeelte
Betrokken partijen: Toekomstige deelnemers, Zorggebruikersbundeling Flevoland, PPA, ESF/Bob Pels in kennis gesteld
Financiering: UWV en ESF, PGB's
Stand van zaken: Overleg met UWV 8 maart gaf gematigd groen licht.
Twee bijeenkomsten voor de doelgroep leverde 70 belangstellenden en 30 aanmeldingen op. Onderzoek naar cofinanciering gaande

Projectidee: Flevogirls
Doel: Het opzetten van een op meiden gerichte werksoort
Idee van: Flevodrome
Namens PPA: Harriët Gerrits
Arbmarktinfo: Nader te bepalen
Betrokken partijen: Flevodrome
Financiering: NNB
Stand van zaken: Flevodrome wil ism gemeente Lelystad en Staatsbosbeheer een theehuis/kinderboerderij/ruiterroute opzetten in het Zuigerplasbos. Daarin plaats voor horeca-achtige activiteiten waarmee Flevodrome meer meiden uit de doelgroep wil begeleiden. Voor infrastructuur: geen inzet PPA. Voor Flevogirls: voorbereidingen voor een ESFaanvraag.

Projectidee: Bedrijfsschool voor de Horeca (uitgebreid naar catering e.d.)
Daaroverheen als experiment: een Idols-achtig programma over een aantal kandidaten dat in de horeca wil werken, ideaal: een soap die uitgezonden wordt op TV Flevoland

Doel: 1. Praktijkgerichte scholing voor de horeca op maat
2. Imagoverbetering horeca, PR voor de sector

Idee van: H.J. de Jager/ Haje Wegrestaurants en Nieuwland/Maarten Reckman

Namens PPA: Juul Baars, Harriët Gerrits

Arbmarktinfor: Aantal deelnemende ondernemers, aantal geschikte kandidaten

Betrokken partijen: Maarten Reckman Nieuwland, vertegenwoordigers horeca, Haje de Jager, PPA

Financiering: Sectorfonds, ESF

Stand van zaken: Toekenning cofinanciering € 130.000,-- door SFH, bijdragen vanuit het bedrijfsleven. ESF-aanvraag in voorbereiding

Projectidee: Bedrijven herplaatsen elkaars langdurig zieken/WAOers

Idee van: Miriam Spierings Salto Reïntegratie

Doel: Op regionaal niveau ziekteverzuim en instroom WAO terugdringen

Namens PPA: Juul Baars/Harriët Gerrits

Betrokken partijen: Bedrijfskringen, UWV, Salto

Arbmarktinfor: Aantal WAO-ers, stand van zaken wet Poortwachter regionaal, aantal geïnteresseerde bedrijven

Aanverwante Projecten Wonen en werken in eigen regio

Financiering: UWV, ESF, bedrijven

Stand van zaken: Projectplan positief ontvangen door UWV, PPA onderhoudt contact met UWV, voorwaarde UWV = ook een lokaal reïntegratiebedrijf bij het project betrekken, draagvlak zoeken bij bedrijfskringen en diverse werkgevers. Bijeenkomst met bedrijfskringen op 27 augustus in Almere

Activiteit: Overleg 'Activering en Arbeid'/Leerwerkbedrijven

Idee van: Action for Employment

Doel: Knelpunten in 'de keten' aanpakken, bijvoorbeeld rondom justitie of ten aanzien van doelgroepen, methodiekuitwisseling, projecten opzetten

Namens PPA: Karin Maatje

Betrokken partijen: Flevolandse leerwerkbedrijven zoals Flevodrome/Arjan Mensink, Nieuwland/Maarten Reckman, Batavia/Sytse Fennema, Concern voor Werk, ROC Flevopoort/Flevoland v.w.b. reïntegratie en nieuwkomers/oudkomers, PME/Guus van Dalen, Bob Pels, gemeenten afhankelijk van het thema.

Arbmarktinfor: Afhankelijk van het aan de orde zijnde thema

Financiering: Niet nodig

Stand van zaken: Geen projectideeën

Projectidee: Coördinatie aanbrengen in de stagebehoeften van de opleidingsinstituten

Idee van: Overleg activering en arbeid en CWI's

Doel eerste stap: Opleidingsinstituten ordening aan laten brengen in de stagevraag: Welke stages zoeken ze (taalstages, lintstage, blokstage, stage voor oudkomers, nieuwkomers etc.), wie heeft de contacten met de bedrijven, hoe kan de informatie naar de bedrijven over stages worden verbeterd, etc. Effectief relatiebeheer vanuit de opleidingsinstituten om ondernemers niet te overlopen met vragen om stages en nieuwe stageplaatsen te genereren

Namens PPA: Karin Maatje

Betrokken partijen: ROC's, ook voor oudkomers/nieuwkomers, MKB/Bert Gijsberts, VNO/NCW/Herman van Ommen, TrainT, CWI/Johan Wiggers

Aanverwante Projecten: MKB leerbanen, diverse stageoffensieven, Matchmakers, etc.
 Financiering: Intern bij ROC's
 Stand van zaken: Gedrukte folder voor werkgevers in voorbereiding

Projectidee: Vangnet voor voortijdig schoolverlaters in sluitende aanpak jongeren
Idee van: Projectgroep aansluiting Onderwijs- Arbeidsmarkt
Doel: Voorziening voor voortijdig schoolverlaters versterken, 'keten' compleet maken
Namens PPA: Bart Willemsen (event. Harriët Gerrits)
Betrokken partijen: Gem. Almere/RMC/Rene Westerbeek, gem. Dronten/Simone Hol, ROC's Friese poort en Flevoland, VNO/NCW/Herman van Ommen, provincie/Joan Algra, PME/ Guus van Dalen, Technocentrum/Sietske van Oogen.
Aanverwante proj.: Alles wat daarvoor in "de keten" zit
Arbmarktinfo: Keten van voorzieningen in beeld brengen
Financiering: ESF e.a.
Stand van zaken: Conceptrapport klaar, wordt op 27 september aangeboden aan het PPA.

Projectidee: Ontwikkeling verticale beroepskolom stimuleren i.s.m. sectoren
Idee van: Projectgroep aansluiting Onderwijs- Arbeidsmarkt
Doel: Verticale keten verder ontwikkelen en bedrijfsleven daarbij invloed geven, naar model van stichting Zorg en Arbeidsmarkt
Namens PPA: Bart Willemsen (event. Harriët Gerrits)
Arbmarktinfo: Overzicht VMBO/ROC's en inzicht in sectoren
Betrokken partijen: Gem. Almere/RMC/Rene Westerbeek, gem. Dronten/Simone Hol, ROC's Friese poort en Flevoland, VNO/NCW/Herman van Ommen, provincie/Joan Algra, PME/Guus van Dalen, Technocentrum/Sietske van Oogen, Stichting Zorg en Arbeidsmarkt, vertegenwoordigers uit clusters/sectoren
Aanverwante proj.: Projecten op het gebied van de opbouw van sector/clusterbeleid
Arbmarktinfo: Keten van voorzieningen in beeld brengen m.n. op het gebied van beroepsonderwijs, informatie over clusters/sectoren in Flevoland
Financiering: ESF
Stand van zaken: Conceptrapport klaar, wordt op 27 september aangeboden aan het PPA

Projectidee: Verbeteren informatievoorziening beroepsonderwijs naar bedrijfsleven en beroepenvelden
Idee van: Projectgroep aansluiting Onderwijs- Arbeidsmarkt
Doel: Gebruik van bestaande (onderwijs)voorzieningen optimaliseren, dubbelingen in initiatieven en actie voorkomen
Namens PPA: Bart Willemsen (eventueel Harriët Gerrits)
Arbmarktinfo: Volledig overzicht van scholingsaanbod en daarover toegankelijke informatie genereren, nagaan waar ondernemers behoefte aan hebben
Betrokken partijen: Gem. Almere/RMC/Rene Westerbeek, gem. Dronten/Simone Hol, ROC's Friese poort en Flevoland, VNO/NCW/Herman van Ommen, provincie/Joan Algra, PME/Guus van Dalen, Technocentrum/Sietske van Oogen, KvK/Dirk Minne Vis hierover gesproken, centrale werkgevers/werknemers, sectorvertegenwoordigers, etc.
Financiering: Niet bekend
Stand van zaken: Conceptrapport klaar, wordt op 27 september aangeboden aan het PPA

Projectidee: Versterken arbeidsmarktpositie jongeren:zoekvaardigheden en vacatures
Idee van: Johan Wiggers/CWI, uitwerking Ben el Hammadi, provincie
Doel: Lesmodule ontwikkelen om gebruik digitale arbeidsmarkt door jongeren te stimuleren
Namens PPA: Harriët Gerrits
Arbmarktinfo: Zoekgedrag jongeren, beschikbare digitale arbeidsmarkt
Betrokken partijen: CWI's, Provincie (Ben el Hammadi) PPA
Financiering: Niet bekend
Stand van zaken: Conceptidee is besproken in overleg met 3 CWImanagers 21 januari
 CWI ontwikkelt mee aan plan. Plan wordt getrokken door provincie, PPA nog slechts zijdelings betrokken.

Overlegorgaan: regiegroep Onderwijs-Arbeidsmarkt
Idee van: Projectgroep aansluiting Onderwijs- Arbeidsmarkt
Doel: Overleg en coördinatie stimuleren rondom het beroepsonderwijs, bestaande groep handhaven en iets ander naamgeving
Namens PPA: Bart Willemsen
Financiering: Niet nodig
Stand van zaken: Conceptrapport klaar, wordt op 27 september aangeboden aan het PPA

Eerste aanzetten gegeven voor:

Projectidee in het kader van het thema 'vergrijzing'
 Regionaal samenwerkingsoverleg keten UWV-CWI-gemeenten
 Competentie gerichte scholing voor dienstverlenende beroepen

Extra taken Karin: Beheer actualiseren website, redactie nieuwsbrief, bewaken uitvoering communicatieplan, bijdrage en aanwezigheid bijeenkomsten PPA, netwerken, vervangen Harriët

Extra taken Juul: Is uitgewerkt in overeenkomst collegiale inleen, is ondertekend door CWI Midden West

Extra taken Harriët: Ondersteuning PPA en uitvoeren actiepunten uit overleg, bijdrage overleg CWI managers, bijdragen aan uitvoeren communicatieplan, coördinatie tussen Karin, Bart, Juul en de diverse projecten, huishoudelijke zaken zoals automatisering, deelname OCF en financiën, netwerken, uitgave Economie en Arbeidsmarkt, etc.

Werkzaamheden PPA afgerond, resultaat:

Project	Aanvrager	Doelstelling	Financiering totaal	Looptijd	(beoogde) Startdatum
Instap Zorg Lelystad	Gemeente Lelystad	20 oudkomers stromen in in de zorgsector	Gem. Lelystad € 61.400 Subs.reg. RPA's € 20.000 ESF € 66.600 Totaal € 148.000	Sept. 04 Juni 05	1 sept. 04
Instap Zorg Almere	Gemeente Almere	20 oudkomers stromen in in de zorgsector	Gem. Almere € 61.400 Subs.reg. RPA's € 20.000 ESF € 66.600 Totaal € 148.000	Sept. 04 Juni 05	1 sept. 04
MKB - leerbanen	Prov. Flevoland	800 leerbanen genereren in 4 jaar	MKB Nederland € 70.000 RMC € 100.000 Technocentrum € 120.000 Prov. Flevoland € 100.000 ESF € 320.000 Totaal € 710.000	Sept. 04 Dec.06 Jan.07 Dec. 08	1 sept.04
Integratie en arbeid, Allochtone Moeders op School	Gem. Lelystad	2x 80 allochtone moeders op weg helpen naar de arbeidsmarkt	Subsidieregeling Emancipatiepr. € 192.000 Gem. Lelystad € 92.000 ESF € 284.000 Totaal € 568.000	Sept./okt 2004 Juni/juli 2006	Sept./okt 2004

Lelystad, 26 augustus 2004

Bijlage 6 Verslag Arbeidsmarktdiscussie 11 december 2003

Waar: Rietkerkzaal Provinciehuis

Wanneer: 11 december 2003 van 15.00 – 17.30 uur

1 Welkomstwoord gedeputeerde A. Greiner

Gedeputeerde Greiner heet iedereen welkom op de arbeidsmarktdiscussie en is verheugd met de opkomst en de verscheidenheid van de deelnemers. Niet alleen Statenleden en overheidsinstellingen hebben zich aangemeld, maar ook de private partijen die in het veld opereren zijn aanwezig.

Andries geeft aan dat de provincie de arbeidsmarktproblematiek op regionaal niveau wil aanpakken. De provincie is hierbij geïnteresseerd in de vraag hoe de deelnemers de rol van de provincie zien en willen ook graag horen welke projecten door de provincie opgepakt moeten worden. Met de geleverde input van de deelnemers zal de provincie nadere invulling geven aan haar rol op de arbeidsmarkt. Hij wenst iedereen plezierige bijeenkomst toe en is benieuwd naar de visie en ideeën van de deelnemers.

2 Toespraak mevr. R. Jaarsma

Ik sta hier vandaag een beetje met een Heintje-Davids-gevoel. Immers, zo'n tweeëneenhalf jaar geleden stond ik hier ook. Om afscheid te nemen als voorzitter van Arbeidsvoorziening Flevoland. Ik had overigens wel meer aarzelingen dan Heintje Davids bij haar tig-ste afscheidsviering. Ik ben er al zo lang uit en sinds juni van dit jaar óók geen Eerste Kamerlid meer. Waarom zou ik hier iets te berde moeten brengen? En wat dan wel? Nou ja, Andries vroeg het en dan zeg je geen nee.

Wat is er sinds juni 2000 allemaal veranderd. Véél als ik afga op de publicatie *Economie en Arbeidsmarkt Flevoland 2002*. Een paar citaten:

'De grote groei van de werkgelegenheid is voorbij. Het groeipercentage ligt een stuk lager dan voorgaande jaren. Voor de komende jaren ziet het er niet naar uit dat de werkgelegenheid snel zal groeien.'

En:

'Het aantal niet werkende werkzoekenden is na een aantal jaren van daling weer sterk aan het toenemen. Met name kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt worden weer onevenredig getroffen.' Sombor dus. Maar er zijn ook enkele lichtpuntjes.

Zo blijkt het ondernemersvertrouwen in Flevoland gunstiger dan in Nederland. 'Desondanks' – ik citeer – 'is het ondernemersvertrouwen in Flevoland gunstiger dan in Nederland. Deze gunstige houding van het bedrijfsleven moet ondersteund worden door het beleid van gemeenten en provincie. Waar mogelijk zullen zij hun inspanningen om het bedrijfsleven te helpen moeten intensiveren. Met een dergelijke steun in de rug komt het bedrijfsleven gemakkelijker deze economisch moeilijke tijd door.' Een ander positief bericht trof ik aan in de *Kamerkrant* voor Flevoland van november j.l. Waar landelijk het aantal starters met 3% afnam, bleef het in Flevoland stabiel. Flevoland blijft dus een echte startersprovincie.

Er is in de afgelopen tweeëneenhalf jaar ook het een en ander veranderd in de wet- en regelgeving. Arbeidsvoorziening is ten grave gedragen en vervangen door het centraal aangestuurde Centrum voor Werk en Inkomen. De gemeenten hebben een sleutelrol gekregen bij het reïntegreren van bijstandsgerechtigden en niet-uitkeringsgerechtigden. De féitelijke reïntegratie moet 'in de markt' gebeuren door private reïntegratiebedrijven. En de gesubsidieerde ID-banen verdwijnen, op een aantal na dat wordt omgezet in reguliere banen. De gevolgen hiervan zijn niet gering.

Een concept dat in het verleden in Flevoland is gebruikt om via de Regionale Transfer Organisatie mensen met subsidie aan het werk te krijgen op weg naar een reguliere baan, kan – als ik het goed zie – niet meer. Trouwens, er zou ook snel geïnventariseerd moeten worden wat het wegvallen van de gesubsidieerde arbeid betekent voor de maatschappelijke infrastructuur in Flevoland. In *NRC/Handelsblad* van afgelopen zaterdag was een redelijk schokkend verhaal te lezen over de gevolgen van het wegvallen van ID-banen voor de cultuursector, vooral voor kleine musea en theaters. Ik weet niet in hoeverre deze sector in Flevoland daar ook onder zal lijden, maar ook in tal van ándere sectoren – bijvoorbeeld de dierenbescherming, het speeltuinwerk, etc. – ziet men zich

geplaatst voor grote problemen. Tegelijkertijd bieden ook de 'gaten' die zo vallen, wellicht nieuwe mogelijkheden. Maar daar kom ik nog op.

Arbeidsmarktbeleid is bij uitstek een tweézijdige activiteit, die gericht is op de aanbodzijde én de vraagzijde van de markt. Ik wil ten aanzien van beide enkele suggesties doen. Ik heb me op voorhand niet afgevraagd of het wel kán volgens de regelgeving en welke actoren primair zijn aangewezen om ze te realiseren. Ook in mijn tijd als voorzitter van Arbeidsvoorziening heb ik geprobeerd die vragen pas te beantwoorden als éérst een idee het licht had gezien. Ik raad u dat van harte aan. Laat de creativiteit niet meteen al frustreren door te roepen: dat mág niet volgens de regels; of: de gemeenten (of welke andere actor ook) willen dat niet. Op die manier kom je geen stap verder. Het is immers de bedoeling dat er een reservoir aan ideeën ontstaat, waaruit iedereen die iets wil en kan realiseren, vrijelijk kan vissen.

Open van mijn part een ideeënlijn of een web-site om zoveel mogelijk creatief potentieel uit de polder naar boven te halen. Natuurlijk is het nu ook weer niet de bedoeling om het wiel opnieuw uit te vinden. Daarom lijkt het mij goed om via een kortlopend inventarisatieproject bij elkaar te brengen wat elders al gebeurt en wat voor Flevoland kansrijk lijkt. Dat zou ook een mooie basis vormen voor de eerder genoemde ideeënlijn of web-site.

En ik geef ook vast een aanbeveling voor de volgende fase. De uitwerking van de meeste ideeën zal door meerdere gremia moeten gebeuren. En een zo breed mogelijk draagvlak is natuurlijk altijd goed. Maar het Urker convenant – als iemand zich dat nog herinnert – heeft geleerd dat de breedte ook tot verlamming kan leiden: iedereen gaat zitten wachten op iedereen – en dus gebeurt er: niets. Maak dus heldere afspraken over wie als voortrekker gaat optreden én over aan wie de 'credits' toevallen als het lukt. Dit laatste in verband met het moderne verschijnsel dat iedereen ergens op 'afgerekend' moet kunnen worden.

Ik kom nu aan een paar suggesties met betrekking tot de aanbodzijde van de arbeidsmarkt: de werklozen en daarbinnen meer in het bijzonder de jongeren. Een recent rapport van het Research Centrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt geeft aan dat 70% van de 320.000 jaarlijkse schoolverlaters tot het jaar 2008 ongunstige perspectieven heeft om aan het werk te komen. Velen van hen dreigen werkloos te worden of moeten onder hun niveau een baan accepteren voor weinig geld. Vooral de drop outs en de gediplomeerde schoolverlaters van het vmbo en havo/vwo zullen problemen ondervinden in hun zoektocht naar een baan, zo luidt de voorspelling van het Researchcentrum.

Wat te doen, behalve, zoals de Raad voor Werk en Inkomen, het Jeugdwerkgarantieplan opnieuw uitvinden? De eerste blik gaat natuurlijk richting: onderwijs. Voortijdig schoolverlaten moet worden tegengegaan. Tja, dat zeiden we ook op een studiedag over Jongerenbeleid die de provincie ergens in de jaren negentig – ik kon het juiste jaartal niet meer vinden – organiseerde. Iedereen was er: van jongerenwerk tot reclassering, van politie tot leerplichtambtenaar, van arbeidsvoorziening tot kinderrechter. Behalve dat bleek dat men elkaars vakjargon nauwelijks verstond, kwam er ook verder niet veel van terecht. Typisch een voorbeeld van een heel brede, maar machteloze aanpak: Iedereen had, behalve goede wil, ook zijn eigen wetten en regels en, niet te vergeten, budgetten, waarachter men zich kon verschuilen. Voor zover ik weet is er niet veel uit gekomen. Zelfs het speciale jongerenloket in het arbeidsbureau in Almere is op een andere basis tot stand gekomen.

Een verandering in de afgelopen tweeëneenhalf jaar die ik nog niet heb genoemd, is een onmiskenbare verandering in het arbeidsethos dat ons wordt voorgehouden door de overheid. Werklozen zijn eerder 'loosers' dan 'kwetsbaren' zoals ze in het Flevolandse rapport nog worden benoemd. Wie niet gewillig elk werk accepteert, wordt bedreigd met inhouding van zijn of haar uitkering. Deze verharding in de samenleving past misschien wel bij een 'niet lullen maar poetsen'-mentaliteit, maar leent zich in mijn optiek toch minder voor overdracht van 'arbeid' als een positieve centrale waarde aan volgende generaties.

Ik kwam bij het opruimen van mijn bibliotheek een boekje tegen van de filosoof Bertrand Russell, getiteld *De verovering van het geluk*. Het is van 1930, maar is verrassend eigentijds. Eén van de hoofdstukjes in de afdeling 'Oorzaken van geluk' heeft het kopje 'Werk'. Ik citeer er een paar alinea's uit:

‘Werken is in de eerste plaats aantrekkelijk als bescherming tegen verveling, want verveling die een mens voelt als hij noodzakelijk maar oninteressant werk doet, is niets vergeleken bij de verveling die hij voelt als hij de hele dag niets te doen heeft.’ Ziet u – tussen haakjes – de hangjongeren voor u? ‘Het tweede voordeel’, gaat Russell verder, ‘van het meeste betaalde werk en van sommige onbetaald werk is dat het kansen op succes biedt en de gelegenheid biedt carrière te maken. (...) Hoe saai werken misschien ook is, het wordt draaglijk als het een manier is om een reputatie op te bouwen. (...) Resultaten behoren tot de belangrijkste bestanddelen van geluk op de lange termijn.’

En nog een laatste citaat:

‘De gewoonte het leven als een geheel te zien is van essentieel belang (...) en is één van de dingen die in het onderwijs gestimuleerd zouden moeten worden. Een standvastig doel is niet genoeg om een gelukkig leven te leiden, maar het is een zo goed als noodzakelijke voorwaarde voor een gelukkig leven.

En een standvastig doel drukt zich voornamelijk uit in werk.’

Tot zover Russell. U denkt vast, dat ik nu wel érg ver van huis ben geraakt. Dat is niet zo. Vanuit de gedachte dat jongeren *positief* gemotiveerd moeten worden in plaats van negatief, ga ik niet – zoals voor de hand ligt – direct naar het beroepsonderwijs, maar begin het op de basisschool. Ook dáár worden kinderen immers gesocialiseerd en in contact gebracht met de belangrijkste waarden en normen. Mijn idee is daarom: je kunt niet vroeg genoeg beginnen. En mijn suggestie luidt: Organiseer provinciebreed voor de bovenbouw een jaarlijkse ‘werkweek over werk’. Laat kinderen schrijven, tekenen, interviewen, enzovoort, enzovoort, over het fenomeen ‘werk’. En loof een prijs uit voor de school die de leukste, origineelste presentatie weet te geven. Laat de prijs vooral uitreiken door een hotemetoot uit het Flevolandse bedrijfsleven. Enfin, u begrijpt de bedoeling: positief motiveren in plaats van negatief heeft het meeste effect. Tussen haakjes: Hebben de CWI-vestigingen dit ook al tot hun geestelijk eigendom gemaakt en worden de cliënten dienovereenkomstig benaderd?

Natuurlijk valt er in het voortgezet onderwijs – en met name het beroepsonderwijs – ook het nodige te doen.

Tegengaan van voortijdig schoolverlaten bijvoorbeeld. Ondanks de ongetwijfeld goede inzet van leerplichtambtenaren toch nog altijd niet afdoende. Jongeren blijven de arbeidsmarkt ongekwalificeerd betreden en zijn dan kansloos. Misschien moet het verslag van die studiedag toch nog een keer worden opgezocht. Wellicht zit er nog een suggestie in.

Iets anders dat tot een positieve motivatie kan leiden is input van buiten de school. Kan er geen ambassadeurscampagne worden georganiseerd waarbij werkgevers of werknemers op een inspirerende manier op een school de wereld van de arbeid en de persoonlijke betekenis daarvan voor het individu komen uitdragen. Misschien is de animo wat minder groot dan bij een krappe arbeidsmarkt, maar de kost gaat voor de baat uit, nietwaar? Organisatie van leerwerktrajecten door het ROC is al een bekend fenomeen. Is het trouwens ooit nog wat geworden met de stageplaatsenbank?

Iets wat volgens mij nog niet is gerealiseerd, zijn korte scholingstrajecten – een soort ‘terugkomcursussen’ – voor voortijdig schoolverlaters die wél een baan(tje) hebben, maar in de praktijk tegen lacunes in hun kennis en/of vaardigheden oplopen. Misschien is ook een aangepast ‘spijtoptantenprogramma’ een goed idee voor drop outs die op hun schreden terugkeren maar minder goed met het reguliere programma uit de voeten kunnen.

Alles láágdrempelig, zou ik willen bepleiten, en met korte wachttijden. In feite komt alle activiteit ten behoeve van de aanbodzijde van de arbeidsmarkt neer op twee kernbegrippen: *motiveren* en *kwalificeren*.

Als ik dan naar de vraagzijde kijk, zijn er ook twee kernbegrippen die bijdragen aan vergroting van het aantal arbeidsplaatsen: *bedrijfsacquisitie* en *starters*. Over bedrijfsacquisitie wil ik maar niets zeggen. Daarmee is in deze provincie al heel veel ervaring opgedaan. Wat minder in het oog springt, is de verborgen werkgelegenheid die méé komt. Je kunt bijvoorbeeld zich nieuw vestigende bedrijven per cluster lid maken van een gebruikersvereniging die toeziet op beveiliging, bewaking, onderhoud parkeergelegenheid en schoonhouden van het bedrijfsterrein. Dit is in feite koopkrachtige vraag waarin bij voorrang voorzien kan worden door niet werkende werkzoekenden.

Voorheen was er het instrument van de gesubsidieerde arbeid. Nu dit er niet meer is, moet direct geschakeld worden naar echte banen. Ik – maar wie ben ik – zou systematisch per bedrijfsterrein een ondernemingsplan ontwikkelen dat als basis dient voor het aanbod aan de zich vestigende bedrijven. Bij een béétje schaal en goede wil, blijft de contributie aan de gebruikerskant binnen de perken. Misschien is dit verdringing of concurrentievervalsing? Hooguit een béétje, want voorheen was deze werkgelegenheid er ook niet.

Ondanks de handicap van het wegvallen van de gesubsidieerde banen zijn er wel meer mogelijkheden te bedenken en de haalbaarheid ervan te onderzoeken. Laatst stond in *de Volkskrant* een artikel over een woningbouwcorporatie die zelf een glasvezelnetwerk wil aanleggen. Voor 50 euro per maand kunnen de huurders voor 2005 supersnel internetten, ruim 50 tv-kanalen bekijken en extra goedkoop bellen.

Marktpartijen als KPN, Nuon en Essent willen vooralsnog eerst het koperen netwerk uitnuttigen. Dus die zijn niet geïnteresseerd. Misschien is dit initiatief wat hoog gegrepen, maar ik kan mij heel wat dienstverlening voorstellen – aan te bieden door de woningbouwcorporatie of een ander – waar mensen graag voor willen betalen.

Voor klussen die voor reguliere aannemers of hoveniers niet de moeite waard zijn, is met de toenemende vergrijzing en overbelaste ouders die werk en zorg combineren, zeker ruimte voor op commerciële leest geschoeide klussenbedrijven.

Ik noemde al de ‘gaten’ in de maatschappelijke infrastructuur die ontstaan door het wegvallen van de ID-banen. En denk eens aan de persoonsgebonden budgetten die ouderen en gehandicapten de mogelijkheid geven zélf zorg in te kopen! Ik zie de coöperatieve ondernemingen weer terugkomen, zij het op kleine schaal.

Misschien kan de provincie of de gemeente of de Kamer van Koophandel een raamwerk ontwikkelen, zodat niet iedereen vanaf de a van het alfabet moet beginnen.

Eén van de problemen hierbij is dat er startkapitaal nodig is. Mijn opa had vroeger een aandeel (volgens mij was het een obligatie) in de woningbouwvereniging waarvan hij huurde. Misschien óók iets om opnieuw leven in te blazen? Of anders kan de provinciale ontwikkelingsmaatschappij misschien een ‘werkfonds’ vormen door de uitgifte van obligaties. Als het meezit wordt deze participatie aangemerkt als ‘maatschappelijke belegging’ die een vrijstelling van belasting in box 3 oplevert. Het kan natuurlijk óók in samenwerking met een of meer banken.

De starters tenslotte. Wat zou je moeten doen om ze een steuntje in de rug te geven? Het startersloket bij de KvK zal er nog wel zijn, neem ik aan. Maar waarom niet ook – voor jonge starters – een ondernemend ROC, zoals Twente zijn ondernemende universiteit heeft? Dus de mogelijkheid voor mbo-ers om tegen het eind van hun opleiding proefondernemingen op te zetten of – meer specifiek – een eigen ondernemingsplan te schrijven. VNO/NCW heeft een PUM-project waarbij gepensioneerde ondernemers in de Derde Wereld of het voormalig Oostblok helpen bedrijven op de rails te zetten. VNO/NCW kan natuurlijk óók – wat minder ambitieus – regionale coaches leveren die de starters met raad en daad terzijde staan.

Er is natuurlijk veel meer te bedenken... Dat mag ú doen. Ik eindig met een kreet van ABN/Amro. Ik houd overigens niet van die bank, want ze hebben mij zo’n 25 jaar geleden een bedrijfskrediet geweigerd omdat ik een vrouw was. Maar voor deze gelegenheid is hun STER-spot zeer toepasselijk: Het begint met ambitie...

... aan ú om die verder waar te maken!

3 Presentatie hoofd EZ

Rutger Schuitemaker, hoofd van de afdeling Economische Zaken van provincie Flevoland, houdt een presentatie voor de deelnemers. Opzet van de presentatie:

1. Doelstellingen
2. Aanleiding voor de provincie
3. Enkele cijfers
4. Probleemstelling

5. Kenmerken overzicht 1/12/2003
6. (inter)nationale ontwikkelingen
7. Rol provincie vraagzijde
8. Rol provincie aanbodzijde
9. Rol provincie bemiddelingsstelsel
10. Resumé

Ad 1. Doelstelling

De bijeenkomst van vandaag kent de volgende doelstellingen:

- Welke rol zou de provincie moeten spelen; het gaat om uw visie op de rol van de provincie.
- Het verzamelen van concrete project ideeën. Waarvoor moeten de schaarse middelen (zowel financieel als mankracht) primair ingezet worden.

Doelstelling van vandaag is om met elkaar te praten over wat de rol van de provincie zou moeten zijn in het arbeidsmarktbeleid. Bij elk idee moet de vraag gesteld worden hoe de provincie erin zit. Het gaat vandaag om de visie van de deelnemers op de rol van de provincie bij/in het arbeidsmarktbeleid. Dit hangt ook nauw samen met het traject van de dualisering dat is ingezet. Wij stellen u de vraag welke zaken door de provincie opgepakt moeten worden. En daarbij dient zich tevens de vraag voor welke projecten en/of projectideeën de schaarse middelen (zowel menskracht als financiën) van de provincie ingezet dienen te worden.

Ad 2. Aanleiding voor de provincie

- Provinciaal Omgevingsplan;
- Structuur Uitvoering Werk en Inkomen (SUWI);
- Sterk oplopende werkloosheid;
- Het willen helpen bij de oplossing van arbeidsmarktproblemen.

Een belangrijke doelstelling van de provincie staat verwoord in het Provinciaal Omgevingsplan en een van de belangrijkste knelpunten is de onbalans tussen wonen en werken. Het provinciaal beleid, zoals verwoord in de verschillende beleidsstukken (b.v. het REOF), waarbij wordt aangegeven dat er veel meer banen gecreëerd moeten gaan worden om deze achterstand/onbalans in te lopen.

Maar ook de veranderingen die door de SUWI wetgeving hebben onze aandacht. Aan de ene kant is er sprake van een centralisering zoals bij de CWI's. Aan de andere kant krijgen gemeenten meer verantwoordelijkheden toebedeeld (lees; worden risicodragers). Daar waar in het verleden automatisch een regionaal coördinatiemechanisme bestond, dreigt dat nu te vervallen. De provincie vangt dit op door in te zetten op een Provinciaal Platform Arbeidsmarkt.

Verder is er ook sprake van een sterk oplopende werkloosheid. Was er 2 jaar geleden sprake van een werkloosheidspercentage van 5,8%; op dit moment bedraagt het 9%. In concreto komt dit neer op een stijging van 50% in 2 jaar en dit is toch een zorgwekkende ontwikkeling (in principe zijn we in oorlog). En daarnaast wil de provincie haar steentje bijdragen aan het oplossen van de arbeidsmarktproblematiek.

Ad 3. Enkele cijfers

Werkloosheid per 1-12-2003 9.0% (15.105 NWW; 168.500 Beroepsbevolking)

Werkloosheid per 1-1-2003 7.0% (11.618 NWW; 166.300 Beroepsbevolking)

Werkloosheid per 1-9-2004 5.8% (9.161 NWW; 158.900 Beroepsbevolking)

Conclusie: stijging gem. 220 per maand over een periode van 27 maanden. In 2003 bedroeg de stijging gemiddeld 317 per maand.

In percentages uitgedrukt zijn de ontwikkelingen al zorgwekkend maar uitgedrukt in absolute getallen krijgt het meer vlees en bloed en krijgt het een nog hogere urgentie. Waar in het begin van de stijging sprake was van geïmporteerde werkloosheid slaat deze nu om en begint de werkloosheid nu ook op te lopen bij bedrijven en instellingen binnen de provincie.

Ad 4. Probleemstelling

Waar liggen de belangrijkste knelpunten op de arbeidsmarkt, in het licht van de huidige ontwikkelingen en situatie en op welke wijze kan dit beleidsmatig door de provincie worden vertaald?

Centraal staat vandaag de rol van de provincie op arbeidsmarktgebied en welke concrete projecten daarbij opgepakt moeten worden. Hierbij moet voorkomen worden dat te snel actie wordt opgepakt en dat de belangrijkste knelpunten goed in zicht zijn; wat zijn belangrijke knelpunten en wat zijn minder belangrijke knelpunten (en kunnen dus later opgepakt worden). En op welke wijze kan de provincie hier een rol in kan spelen. De provincie heeft bescheiden middelen ter beschikking dus dat dient ook in ogenschouw genomen te worden. De EPD middelen hierbij buiten beschouwing gelaten. Nadenken in termen van prioriteiten is heel belangrijk i.v.m. de schaarse middelen.

Ad 5. Kenmerken overzicht 1/12/2003* (zie bijlage b)

Aanbodzijde:

- Uit het overzicht (zie bijlage voor het overzicht) blijkt dat allochtonen, jongeren, ouderen, laaggekwalificeerden, fase 1,2 en 3 oververtegenwoordigd zijn. Angst is dat fase 1,2 en 3, indien hier weinig aan gedaan wordt, in fase 4 belanden. Ook de categorie vrouwen (54% NWW) is een punt van aandacht indien gerelateerd aan de beroepsbevolking.
- Bij allochtonen bedraagt het aandeel NWW 36% terwijl zij 20% van de beroepsbevolking uitmaken. Hier komt het verschil veel evidentier naar voren; de ene groep wordt harder getroffen dan andere groepen.
Indien gekeken naar de toename van de werkloosheid dan zie je dat bij jongeren en ouderen de werkloosheid snel toenemen. Opvallend gegeven hierbij is dat de aantallen onder MBO'ers en HBO'ers sterker toenemen dan onder laaggekwalificeerden.
- Uit het overzicht blijkt dat 40 tot 45 procent van de werkzoekenden een te laag kwalificatieniveau heeft om gekoppeld te worden aan de vraag die in de toekomst wordt verwacht. Ook dit is een belangrijk aandachtspunt voor de concurrentiepositie.

Vraagzijde:

Aan de vraagzijde worden slechts vragen gesteld.

- In welke sectoren zit de meeste werkgelegenheid (geografisch), in welke gemeenten?
- Waar vindt de grote terugval terug in banen? En betreft dit een incidentele of een structurele terugval.

Waar zit of wordt de grootste groei verwacht; dit bepaalt voor een belangrijk deel de scholingsinspanningen.

Ad 6. (Inter)Nationale ontwikkelingen

- Toename human capital als productiefactor;
- Verdienstelijking economie;
- Innovatiegraad omhoog;
- Internationalisering door ICT;
- Bedrijven steeds meer footloose;
- Telewerken;
- Toename allochtonen.

In principe is het opgesomde rijtje een open deur, echter het is goed om dit (bekende) lijstje te laten zien. Wat heeft de grootste multiplier effect en waar dient in de toekomst inzake het regionaal arbeidsmarktbeleid het meest rekening mee worden gehouden. Daarnaast dient ook nagedacht te worden over de ontwikkelingen die niet in het rijtje zijn opgenomen. Een belangrijke ontwikkeling die niet in het rijtje is opgenomen is de uitbreiding van de Europese Unie met 10 Oost-Europese landen. Dit kan grote gevolgen hebben voor werkzoekenden en werklozen met een grote kloof naar de arbeidsmarkt. Denk hierbij aan bijvoorbeeld de allochtonen en de laaggekwalificeerden. Hoe dient daarmee omgaan te worden.

Ad 7. Rol van de provincie (1)

Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de vraagzijde, de aanbodzijde en het bemiddelingsstelsel. Vraagzijde:

- Arbeidsproductiviteit en innovatie;
- Startersbeleid/ondernemerschap;
- Acquisitie bedrijven, instellingen en voorzieningen naar Flevoland;
- Vraagstimulering.

* zie bijlage voor volledig overzicht

De arbeidsmarkt is in toenemende mate een bovenlokaal gegeven, zelfs provincie overschrijdend. De vraag die zich voordoet is wat voor soort coördinatiestructuur daar bij hoort; betreft het slechts afstemming tussen de verschillende partijen of dient dit breder te worden ingestoken en bijvoorbeeld ook middelencoördinatie te omvatten.

Wordt bij het arbeidsmarktbeleid niet teveel gekeken naar slechts overheden en semi-overheden en worden andere interessante private partijen (reintegratiebedrijven) er te weinig bij betrokken. Op welke wijze zouden private partijen meer betrokken kunnen worden bij het arbeidsmarktbeleid.

Bij het ontwerpen en ontwikkelen van instrumenten dienen de aangrijpingspunten bepaald te worden; generiek (bedrijf voor bedrijf), branchegewijs, clustergewijs, lokaal of regionaal, per bedrijfsterrein bedrijven aanspreken (meenemen in parkmanagement). Er zijn veel vragen die nog ingevuld moeten gaan worden.

Ad 8. Rol provincie (2)

Aanbodzijde:

Via ESF/EFRO → kenniscentrum gesubsidieerde - naar reguliere arbeid;

→ faciliteren reïntegratie – aanbestedingen;

→ flexibilisering arbeidsinzet.

Een aantal ideeën welke opgepakt kan gaan worden. Zo dient er veel meer creativiteit ingebracht te worden om na te gaan op welke wijze omgegaan kan worden met gesubsidieerde arbeid, beter gebruik gemaakt kan worden van huidige regelingen en de mogelijkheden die het ESF biedt. Wellicht dat hierbij kennis gebundeld kan worden. Zo kan bijvoorbeeld de ervaring die de gemeenten hebben opgedaan met het aanbesteden van reïntegratietrajecten gebundeld worden. Daarnaast kunnen ook werkgevers aangesproken worden om de vraag naar arbeid te flexibiliseren.

Ad 9. Rol provincie (3)

Bemiddelingssystemen:

- Voortzetting van RPA het PPA vormen;
- Stimuleren vacaturemelding bij CWI's;
- Sector-Clustergewijze initiatieven stimuleren;
- Uitbouw beroepsopleidingen;
- Statistische informatie.

Er is een aantal zaken die de provincie sowieso oppakt. Zo heeft de provincie haar nek uitgestoken om de voortzetting van het RPA te garanderen, die door het stopzetten van de subsidie vanuit het ministerie van SZW per 1 januari 2004 is geëindigd. De provincie heeft hierbij haar verantwoordelijkheid genomen en staat dus ook voor een voortzetting van het platform in het Provinciaal Platform Arbeidsmarkt (PPA), waarbij eigen middelen zijn ingezet. Daarnaast vindt de provincie het belangrijk dat het CWI zich ontwikkelt tot een beurs waar vraag en aanbod van vacatures samenkomen. Hierbij is het wel belangrijk dat alle werkgevers hun vacatures bij het CWI melden. De gedeputeerde heeft hier al eerder een pleidooi voor gehouden. Verder gaat de provincie ook door met de clustergewijze aanpak, zoals in de logistiek sector, de metaalsector en de medische sector. Dit blijkt een effectieve aanpak te zijn waar de provincie mee door wil. Ook op het gebied van het verder ontwikkelen van de opleidingsaanbod in Flevoland is een aspect waar de provincie in het verleden majeure inspanningen in heeft verricht en in de toekomst verder voor zal inspannen. Wel is het relevant om steeds na te gaan op welk gebied de inspanningen zich dienen te richten. Ook wat betreft het aanleveren van statistische gegevens speelt de provincie een rol. De jaarlijkse uitgave van Economie en Arbeidsmarkt is hierbij een treffend voorbeeld.

Ad 10. Resumé

De rol van de provincie, ambitieus, masserend, signalerend en acterend, maar welke speerpunten en prioriteitenstelling in uw visie?

Aan de hand van een aantal stellingen willen we daar met u over discussiëren.

Uit onze ervaringen blijkt dat in Flevoland sprake is van verkokering. Hier kan veel winst in behaald worden indien de driehoek Economische Zaken, Sociale Zaken en Onderwijs gelegd kan worden (beleidsintegratie). Vandaag gaat het erom dat u keuzes maakt; het beschikbare geld moet verdeeld worden over de actielijnen. Moet de provincie kijken naar de vraagzijde, de aanbodzijde en de bemiddelingssystemen of moet ook hier een keuze in gemaakt worden. Is arbeidsmarktbeleid per definitie kiezen voor werkgelegenheidsbeleid.

4 Discussies

In dit deel van de bijeenkomst wordt de deelnemers gevraagd plaats te nemen aan de tafel waarvoor men is ingedeeld. Er is op gelet dat aan elke tafel deelnemers van verschillende organisaties zitten. Aan elke tafel zijn drie stellingen voorgelegd waarover men in discussie treedt. In totaal waren de deelnemers verspreid over 6 tafels. Door tijdgebrek is men in een aantal gevallen niet toegekomen aan het bediscussiëren van drie stellingen.

Tafel 1

Stelling 1: Het oplossen van arbeidsmarkt problematiek moet plaatsvinden binnen de driehoek: economische zaken – sociale zaken – onderwijs.

Deelnemers aan tafel 1 zijn het volledig eens met de stelling, echter men is wel sceptisch over de manier waarop dit bewerkstelligd moet gaan worden. Er is namelijk sprake van veel verkokering in Flevoland. Binnen de gemeenten is dit, enigszins gedwongen door de Wet Werk en Bijstand, in gang gezet. Het vereist wel een en ander van de organisatie en betreft een grote cultuuromslag. De samenwerking tussen Economische Zaken, Sociale Zaken en Onderwijs kan per sector ingericht worden.

Stelling 2: Projectideeën.

- Mensen die nu een uitkering hebben, en waar momenteel geen werk voor is, vooral blijven activeren totdat er wel werk is. Zo zorg je ervoor dat de kloof met de arbeidsmarkt niet te groot wordt.
- Voortijdig schoolverlaters (VSV) met de handen laten werken en een vak laten leren.
- Eindexamenklassen een cursus te geven: 'Hoe vind ik werk' (b.v. via het Internet).
- Gericht voorlichten van ondernemers over "wat innovatie inhoudt" en welke mogelijkheden het biedt.
- Ontwikkelen van de bedrijfsschool. Jongeren worden binnen bedrijven opgeleid en werving en selectie vindt met werkgevers plaats. Werkgevers moeten hierbij gecommitteerd worden aan het concept.

Tafel 2

Stelling 1: Arbeidsmarktbeleid in Flevoland moet aan de vraagzijde worden opgelost.

Met deze stelling is men het gedeeltelijk eens. Zo probeert men bijvoorbeeld bij uitzendbureau Start de flexibiliteit van de arbeidsmarkt te verkopen aan werkgevers; bedrijven moeten daar ook voor open staan. De vraagzijde moet bewerkt worden waarbij de intermediairs een belangrijke rol kunnen spelen. Daarnaast dienen jongeren ook voorbereid te worden op toekomstig werk. Personeel is immers een belangrijke factor binnen het bedrijf; de eigenwaarde van het personeel is van groot belang. Het behoud van werk is belangrijk waarbij geld een belangrijke motivator is maar schoudersklopjes ed. zijn ook belangrijk. Bij deze stelling is met name gekeken hoe de ondernemer naar zijn personeel kijkt.

Stelling 2: Projectideeën.

- Koppelen van vaklieden aan jongeren die vroegtijdig met school zijn gestopt (VSV).
- Coördinatie van het jongerenbeleid (jeugdconsulenten) moet gaan plaatsvinden. Er zijn veel instanties die iets met jongeren willen doen maar dit is nog ongecontroleerd.
- Jeugdloket op het CWI om mensen die net van school komen te begeleiden naar het bedrijfsleven.
- Trainingcentrum voor jongeren (VSV) zodat deze in het ritme blijven en gecoached kunnen worden.

Stelling 3: Het oplossen van arbeidsmarkt problematiek moet plaatsvinden binnen de driehoek: economische zaken – sociale zaken – onderwijs.

De deelnemers aan tafel 3 zijn het eens met deze stelling maar voegen daar het volgende aan toe. Sociale Zaken dient breder getrokken te worden naar alle uitvoeringsinstellingen.

Vraag aan tafel 2: Wat merkt u van de bereidwilligheid van de werkgevers om aan allerlei initiatieven mee te werken?

Werkgevers zijn op zich wel bereid maar het is een latente behoefte. Hierbij dient er bij de werkgever echt dieper op ingegaan te worden. Er dient heel duidelijk gemaakt te worden wat de voordelen zijn van het in de toekomst investeren van personeelsleden. Er is dus wel behoefte maar die is niet direct altijd even duidelijk aanwezig.

Tafel 3

Stelling 1: *De sectorale invalshoek in arbeidsmarktbeleid is in Flevoland kansloos of kansrijk.*

Clusterwerking is kansrijk. Voordeel bij clustersamenwerking is dat er dezelfde taal wordt gebruikt, de arbeidsmarktinformatie centraal gesteld kan worden en de relatie met het onderwijsveld de nodige voordelen biedt. Met betrekking tot het opleiden kunnen hier sectoraal afspraken over gemaakt worden met het onderwijsveld; wensen en eisen van bedrijven binnen een bepaald cluster inzake gevraagde opleiding moeten samengevoegd worden. Daarnaast kan men ook makkelijker convenanten afsluiten of gekomen worden tot samenwerkingafspraken.

Stelling 2: *Projectideeën.*

- Loonbaanperspectiefmeter; een lijst van de top 25 voor wat betreft kansrijke beroepen in Flevoland op de wat langere termijn (tot max 5 jaar) om aan het werk te blijven of om scholing te gaan volgen.
- Schakelfunctie: een persoon of partij die tussen het werkveld en onderwijsveld werkt die de samenwerking kan stimuleren.
- Kortcyclische opleiding/functietrainingen voor kwetsbare groepen.
- Instrument ontwikkelen om gemeenschappelijke leer/werktrajecten organiseren, georganiseerd in clusterverband.
- Een gemeenschappelijke acquisitieapparaat faciliteren t.b.v. contacten en opdrachten in het buitenland. Het bedrijfsleven in Flevoland moet de vleugels uitslaan.

Tafel 4

Stelling 1: *De rol van de private partijen arbeidsmarktintermediairs wordt overschat of onderschat.*

Teneur aan deze tafel is dat de rol van de private partijen wordt overschat gelet op de effecten die de instellingen teweeg brengen. Wellicht ook omdat een deel van de effecten die deze partijen teweeg brengen onderbelicht zijn. Voor de groep lager opgeleiden die 'in de bakken zitten' is een heleboel geld beschikbaar en daar kan veel voor gedaan worden; dit is een groep waar intermediairs zich graag op richten. De groep hoger opgeleiden die zonder werk zitten is ook significant van omvang maar hierbij is het onduidelijk wat de intermediair voor de personen doen. In principe moeten hoger opgeleiden makkelijker aan werk geholpen kunnen worden. Een en ander heeft tot de conclusie geleid dat de rol van private partijen overschat wordt. Een ander aandachtspunt is dat de communicatie tussen de verschillende partijen in Flevoland onvoldoende is wat ertoe leidt dat weinig synergie ontstaat tussen de verschillende initiatieven (partijen).

Stelling 2: *Projectideeën.*

- Afstemming in Flevoland. Er dient veel meer synergie ontwikkeld worden tussen alle initiatieven die er reeds zijn van de instituten, de gemeenten, de provincie etc. Een goed voorbeeld is het project 'Opleiden voor Zorg en Welzijn'. Hierbij wordt door verschillende partners goed samengewerkt. Er moet een goede en duidelijke regie op dit gebied komen. De regie zou de provincie op zich kunnen nemen.

Tafel 5

Stelling 1: *Het is opmerkelijk dat private arbeidsmarktintermediairs geen projecten hebben ingediend in het kader van het Europees programma.*

Men vindt dat het helemaal niet vreemd is dat private arbeidsmarktintermediairs geen gebruik maken van de mogelijkheden van het Europees programma omdat er voor projecten cofinanciering gevraagd wordt. Dit betekent voor de private partijen dat er wel een leuk project bedacht kan worden maar dit moet vervolgens volgend de Europese regels aanbesteed worden en een derde partij kan met jou project aan de haal gaan. Dit is absoluut niet stimulerend; het aanbestedingsbeleid is vrij rigide.

Stelling 2: *Projectideeën.*

- Veel intensievere samenwerking tussen CWI en private partijen om mensen die zich melden gelijk door te kunnen leiden naar bemiddeling
- Voor mensen die nog niet klaar zijn voor de arbeidsmarkt (fase 4) zou men meer werkgelegenheidsinitiatieven of leerwerkbedrijven opzetten. Deze dienen zodanig van opzet te zijn dat het de deelnemers tot stabiele werknemers maakt, bijvoorbeeld een bedrijfsverzamelgebouw zoals een kasba.
- Versterken van de sectorale samenwerking (als voorbeeld de Zorg)
- Vereenvoudigen van regelgeving voor gesubsidieerde arbeid en andere voorzieningen voor werkgevers.
- Er is te weinig aandacht voor het is goed werken in Flevoland (wel voor goed wonen in Flevoland).

Stelling 3: *De rol van de private partijen arbeidsmarktintermediairs wordt overschat of onderschat.*

Aan tafel 5 vindt men, in tegenstelling tot tafel 4, dat de rol van de arbeidsmarktintermediairs wordt onderschat. Deze organisaties zitten veel dichterbij de werkgevers. De publieke partijen richten zich teveel op fase 3 en 4, terwijl er nu een grote instroom is van fase 1 en fase 2. Men dient een duidelijk onderscheid te maken tussen mensen die klaar zijn voor de arbeidsmarkt en mensen die nog niet klaar zijn voor de arbeidsmarkt. Voor de eerste categorie kunnen de private partijen een belangrijke rol spelen bij bijvoorbeeld de plaatsing van MBO'ers HBO'ers. Men zou geen maanden moeten wachten maar direct door moeten schakelen.

Tafel 6

Stelling 1: *De arbeidsmarkt is gemeente- c.q. provinciegrensoverschrijdend. Dit leidt tot noodzakelijke afstemming onderling en regio-overschrijdend.*

Aan de tafel kwam men tot de conclusie dat dit wel het geval mag zijn maar dat men blijft steken in slechts erover praten. Men dient zich veel meer te gaan richten op concrete projecten op microniveau.

Stelling 2: *Projectideeën.*

- Startersprojecten om extra werkgelegenheid te creëren.
- Goedlopende bedrijven begeleiden om te voorkomen dat er werkloosheid gaat ontstaan als het slechter gaat.
- Bestuderen van best practises in Nederland en waar mogelijk, in aangepaste vorm, implementeren in Flevoland.
- Clustervorming zodat er een duidelijke partner is om mee te praten.
- Opzetten van een website waar ideeën gemeld kunnen worden zodat daar ook uitvoering aan gegeven kan worden.
- Bij VSV zouden spijtoptanten heel snel aan de hand genomen moeten worden middels duale trajecten en beroepsbegeleidende leertrajecten.

5 Slotwoord gedeputeerde Greiner

Het idee voor deze bijeenkomst is ontstaan in de Statencommissie Werk. De vraag is nu of het heeft opgebracht wat er op voorhand van werd verwacht. Terugkijkend op de bijeenkomst kan zonder meer gesteld worden dat het antwoord positief is. Andries geeft in zijn slotwoord de volgende generale punten aan:

- ✓ In het algemeen gesproken tonen Flevolandse ondernemers een welwillende houding bij het aanpakken van arbeidsmarktvraagstukken.
- ✓ Stel bij mogelijke oplossingen van arbeidsmarktvraagstukken niet als eerste de vragen: kan het? mag het?
- ✓ Besef dat arbeidsmarktvraagstukken meestal gemeente- en provinciegrensoverschrijdend zijn.
- ✓ Denk steeds vanuit de driehoek onderwijs, economie en sociale zaken/arbeidsmarkt.
- ✓ Bepaal tevoren wie de eer krijgt.

Daarnaast stipt Andries de volgende projectideeën aan:

- ✓ Ideeënlijn/website;
- ✓ Successen van elders opsporen;

- ✓ Actie voor schoolverlaters: hoe vind ik werk?
- ✓ Loopbaanperspectief-meter (de 25 meest voorkomende beroepen in Flevoland)

De samenvatting is uiteraard niet uitputtend, maar alle opmerkingen en suggesties worden verwerkt. Andries daagt nogmaals de private spelers op de arbeidsmarkt uit met projectideeën te komen. Ten slotte bedankt hij Ria Jaarsma voor haar inspirerende bijdrage, Saskia Davids voor haar bereidheid als invaldagvoorzitter op te treden, de organisatoren voor hun voorbereiding en de vele aanwezigen voor hun komst en bijdrage.

Bijlage a: Programma

Door ziekte van de heer Van Tiggelen op 11 december kon deze niet optreden als dagvoorzitter voor deze bijeenkomst. Hij werd vervangen door mevrouw Saskia Davids. Onderstaand het programma van de bijeenkomst op 11 december 2003.

14.45 uur	Ontvangst met koffie en thee.
15.00 uur	Welkom door gedeputeerde Economische Zaken - de heer A. Greiner.
15.05 uur	Opening door dagvoorzitter, mevrouw S. Davids.
15.10 uur	Presentatie door mevrouw R. Jaarsma.
15.30 uur	Presentatie van een mogelijk provinciaal arbeidsmarktbeleid door het hoofd van de afdeling Economische Zaken – de heer R. Schuitemaker
15.50 uur	Korte Pauze
16.00 uur	Discussie aan tafels aan de hand van een stelling over het te voeren arbeidsmarktbeleid door de provincie.
16.30 uur	Terugkoppeling van de uitkomsten in een plenaire discussie
16.50 uur	Slotwoord door de Gedeputeerde Economische Zaken met samenvattende conclusies.
17.00 uur	Afsluitend borrel en netwerken.

Bijlage 7 Kenmerken overzicht 31/07/2004

Kenmerken	Almere jul 04	Zeewolde jul 04	NOP jul 04	Urk jul 04	Dronten jul 04	Lelystad jul 04	Flevoland jul 04
Totaal NWW	8.800	476	1.546	274	1.192	4.047	15.859
<i>Geslacht</i>							
mannen	3.912	222	723	178	512	1.888	7.213
vrouwen	4.888	254	823	96	680	2.159	8.646
<i>Minderheden</i>							
geen minderh.	5.893	426	1.259	246	1.000	2.980	11.378
minderheden	2.907	50	287	28	192	1.067	4.481
<i>Etniciteit</i>							
Nederland	5.663	409	1.218	243	963	2.858	10.945
Suriname	831	4	13	0	15	251	1.110
Antillen	313	2	48	0	11	161	533
Turkije	131	0	43	2	32	140	348
Marokko	380	3	87	8	42	160	677
Overig	1.482	58	137	21	129	477	2.246
<i>Leeftijdklasse</i>							
< 23 jr	720	25	142	33	121	434	1.450
23 tot 40 jr	3.935	192	648	100	457	1.635	6.775
40 jr e.o.	4.145	259	756	141	614	1.978	7.634
<i>Inschrijfduur</i>							
< 6 mnd	2.925	137	441	111	337	1.126	4.940
1/2 jr tot 1 jr	1.773	98	309	42	243	882	3.249
1 jr en langer	4.102	241	796	121	612	2.039	7.670
<i>Opl. niveau</i>							
< vbo	1.016	27	227	54	157	572	2.026
vbo mavo	2.754	120	483	103	358	1.323	5.021
mbo havo							
vwo	3.489	213	629	96	487	1.584	6.285
hbo	1.105	92	170	16	137	414	1.842
wo	419	22	34	5	48	154	660
niet bekend	17	2	3	0	5	0	25
<i>Fase</i>							
fase 1	2.489	144	340	86	273	802	3.990
fase 2	1.366	77	168	19	126	452	2.131
fase 3	2.109	120	371	46	253	1.161	3.940
fase 4	2.275	98	521	94	427	1.521	4.838
n.t.b.	544	35	143	29	109	111	936
verkort/overig	17	2	3	0	4	0	24
beroepsbevokking	86.700	9.200	20.500	5.900	17.200	34.100	173.600
NWW in % beroepsbev.	10,1%	5,2%	7,5%	4,6%	6,9%	11,9%	9,1%

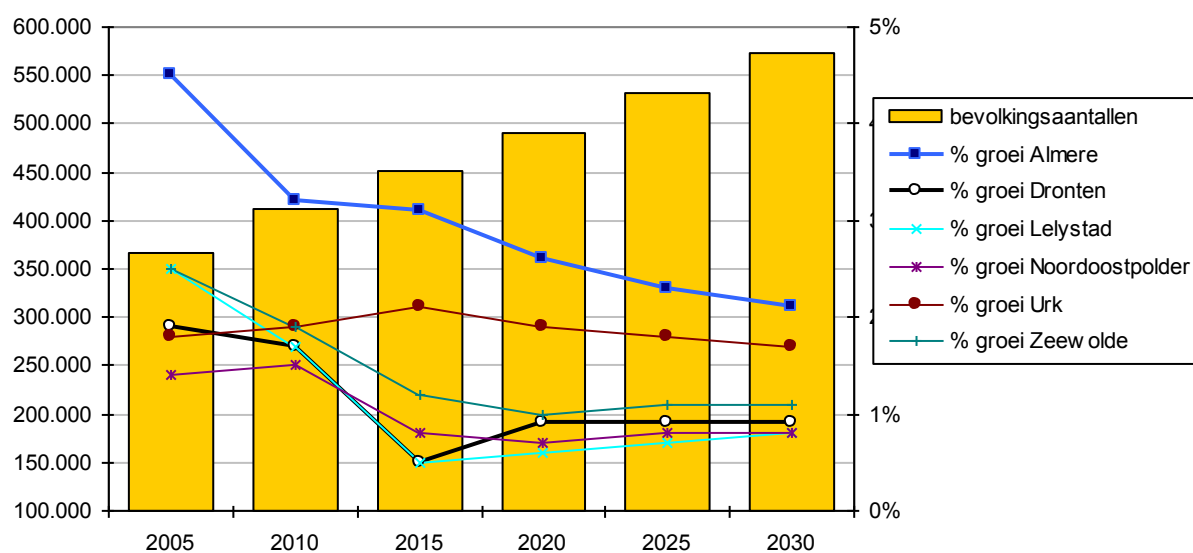
Bijlage 8 Diverse tabellen en figuren

Tabel 2 Bevolkingsaantallen naar leeftijdsklasse (absoluut) en groene en grijze druk voor Flevoland en
groene en grijze druk voor Nederland 2000-2025.

	2000	2005	2010	2015	2020	2025
0-19	95.887	106.954	114.502	118.289	121.695	124.706
20-64	190.797	220.066	248.377	267.289	281.405	290.469
65+	28.522	33.001	39.316	50.952	63.255	76.936
Groene druk Flevoland	50%	49%	46%	44%	43%	43%
Groene druk Nederland	39%	40%	39%	38%	38%	37%
Grijze druk Flevoland	15%	15%	16%	19%	22%	26%
Grijze druk Nederland	22%	23%	24%	28%	31%	34%

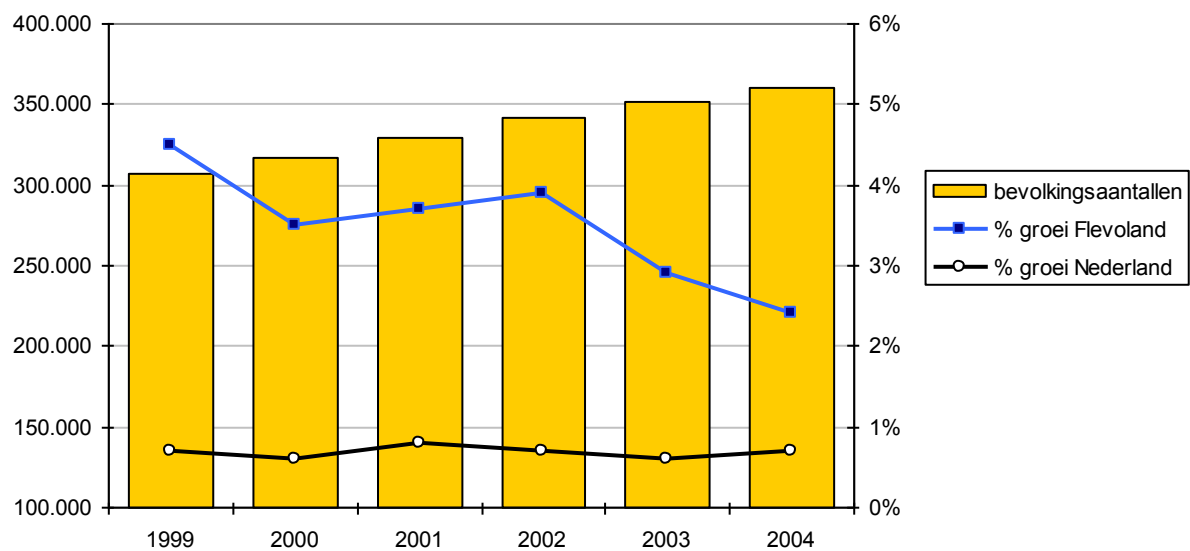
Bron: CBS statline, 2001.

Fig. 1 Prognose bevolking 2005-2030, Flevoland en groei van de bevolking per gemeente 2005 – 2030*

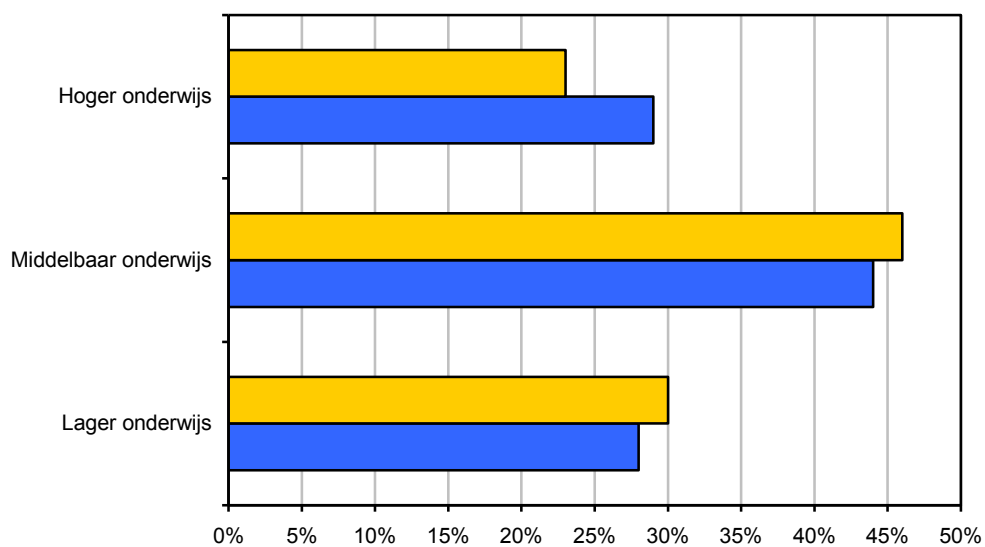
* extra variant; na 2010 een toename in Almere met 3.000 woningen per jaar, conform extra opgave 60.000 woningen tot 2030;
Bron: Provincie Flevoland, statistisch overzicht 2002/2003.

Fig. 2 Stand van de bevolking per 1 januari 1999-2004, Flevoland en groei van de bevolking

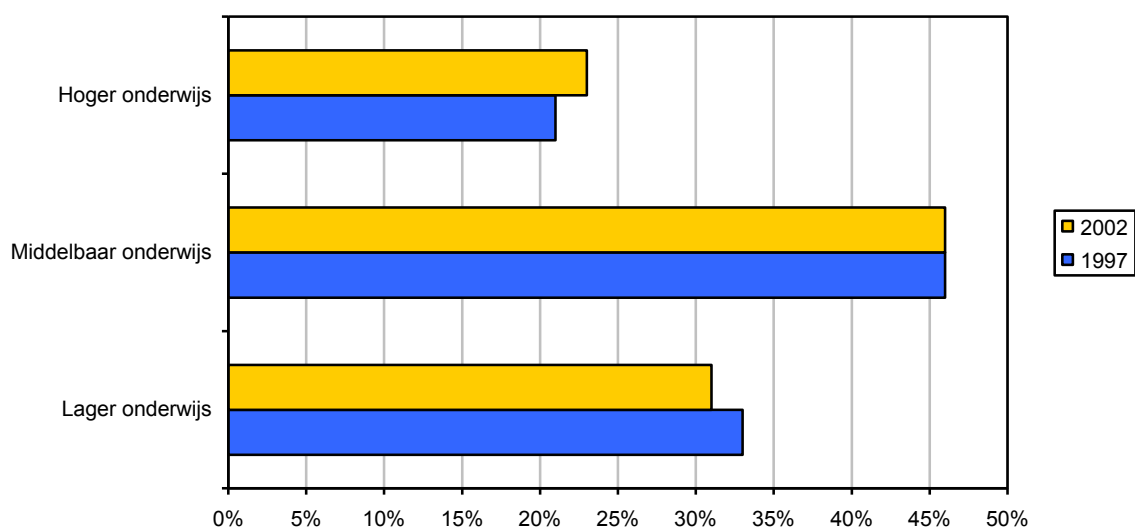
Bron: Provincie Flevoland, CBS

Fig. 3 Opleidingsniveau van de beroepsbevolking, Flevoland en Nederland 2002 (procentueel)

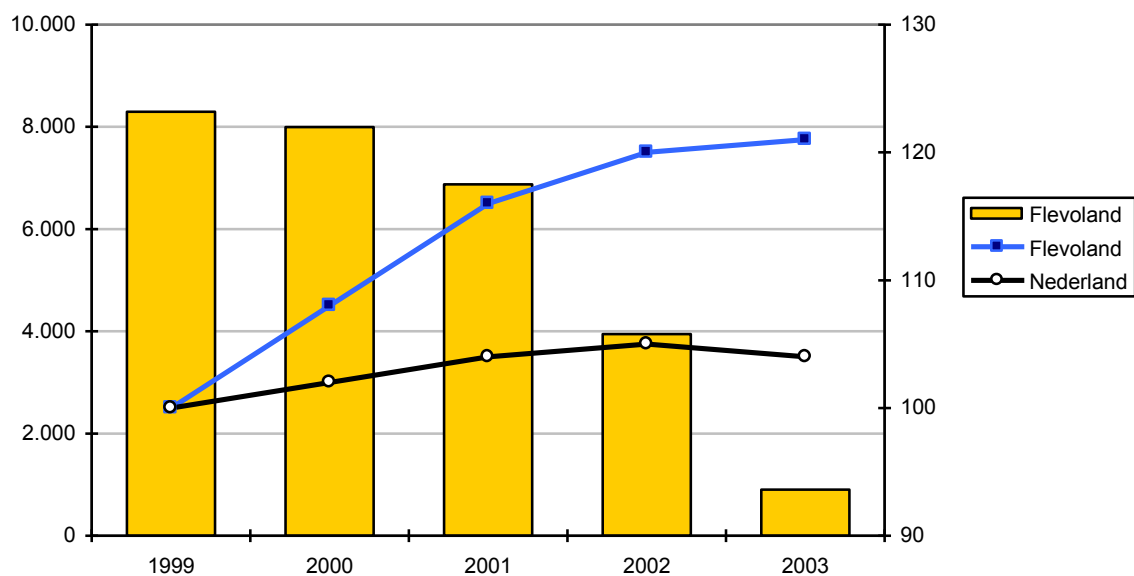
Bron: CBS

Fig. 4 Opleidingsniveau van de beroepsbevolking, Flevoland, 1997 en 2002 (procentueel)

Bron: CBS

Fig. 5 Jaarlijkse groei van het aantal fulltime arbeidsplaatsen*, Flevoland (absoluut), groei-index Flevoland en Nederland (1999=100), 1999-2003

* = meer dan 12 uur per week

Bron: Statistiek van de werkgelegenheid Flevoland, CBS

Tabel 3 Ontwikkeling van de fulltime werkgelegenheid naar bedrijfstak*, Flevoland, 2002-2003

Bedrijfstakken		Flevoland			
		2002	2003	% groei	Aandeel 2003
Stuwende sector	Landbouw en visserij	8.150	8.150	0%	7%
	Industrie en nutsbedrijven	14.250	14.450	1%	13%
	Bouwnijverheid	7450	7.250	-3%	7%
	Groothandel	9.800	9.450	-4%	9%
	Vervoer en communicatie	5.050	4.950	-2%	5%
	Financiële en zakelijke dienstverlening	21.250	20.700	-3%	19%
Verzorgende sector	Detailhandel en horeca	12.500	12.600	0%	11%
	Niet-commerciële dienstverlening	30.800	33.200	8%	30%
Totaal		109.200	110.750	1%	100%

* Fulltime werkgelegenheid exclusief uitzendbureaus (Flevoland 2002: 4.950 banen, 2003: 4.300 banen)

Bron: Statistiek van de Werkgelegenheid Flevoland, LISA

Tabel 4 Ontwikkeling van de fulltime werkgelegenheid naar gemeente, Flevoland, 1999-2003

Gemeente	1999	2002	2003	groei 2002-2003	% groei 2002-2003	% groei 1999-2003
Almere	37.650	48.500	50.050	1.550	3%	33%
Dronten	9.200	10.050	9.600	-450	-5%	4%
Lelystad	22.246	26.000	26.050	50	0%	17%
Noordoostpolder	16.800	18.050	17.700	-350	-2%	5%
Urk	4.200	5.500	5.350	-150	-3%	27%
Zeewolde	5.300	6.100	6.400	300	5%	21%
Flevoland	95.386	114.200	115.120	950	1%	21%

Bron: Statistiek van de Werkgelegenheid Flevoland

Tabel 5 Aantal gesubsidieerde arbeidsplaatsen, WIW en WSW, per gemeente, 1998-2002*

	Almere	Dronten	Lelystad	NOP/ Urk	Zeewolde	Flevoland
1998	367	98	436	225	6	1132
1999	442	90	356	396	4	1288
2000	475	100	391	383	4	1353
2001	492	105	350	379	5	1331
2002	503	98	343	391	8	1343

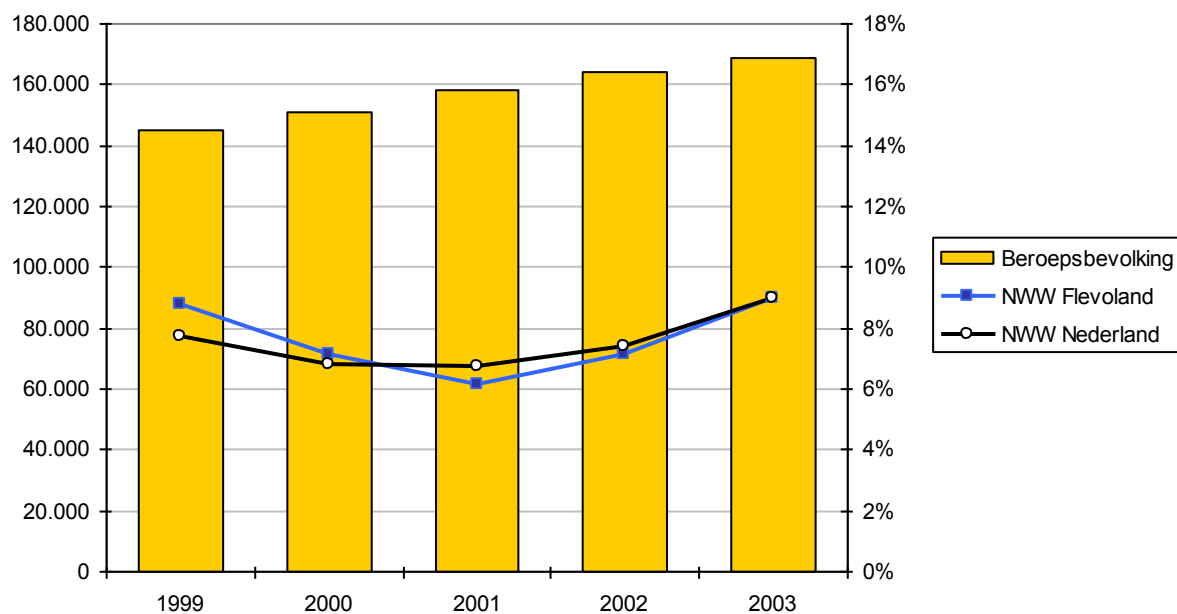
* exclusief ID-banen, ruim 600 in 2002

Tabel 6 Vacatures gemeld bij de CWI's Flevoland in 2003 (+ vervullingen in 2003),
per bedrijfsklasse

Bedrijfsklasse	CWI			Totaal
	Almere	Lelystad	NoF	
Landbouw	121	4	158	283
Industrie	122	116	107	345
Bouwnijverheid	46	90	51	187
Reparatie en handel	232	118	145	495
Horeca	60	19	134	213
Vervoer, opslag	55	7	14	76
Financiële instellingen	55	10	18	83
Verh., zakelijke dienstverlening	435	336	228	999
Openbaar bestuur	52	21	13	86
Onderwijs	19	60		79
Gezondheids- en welzijnszorg	96	55	72	223
Milieu, overige dienstverlening	135	152	134	421
Overig	8	5		13
Totaal	1436	993	1074	3503
Waarvan vervuld in 2003	848	446	637	1931
in %	59,1	44,9	59,3	55,1

Bron: stafbureau CWI Midden West Nederland

Fig. 6 Beroepsbevolking, Flevoland (absoluut) en percentage niet-werkende werkzoekenden, Flevoland en Nederland, 1999-2003

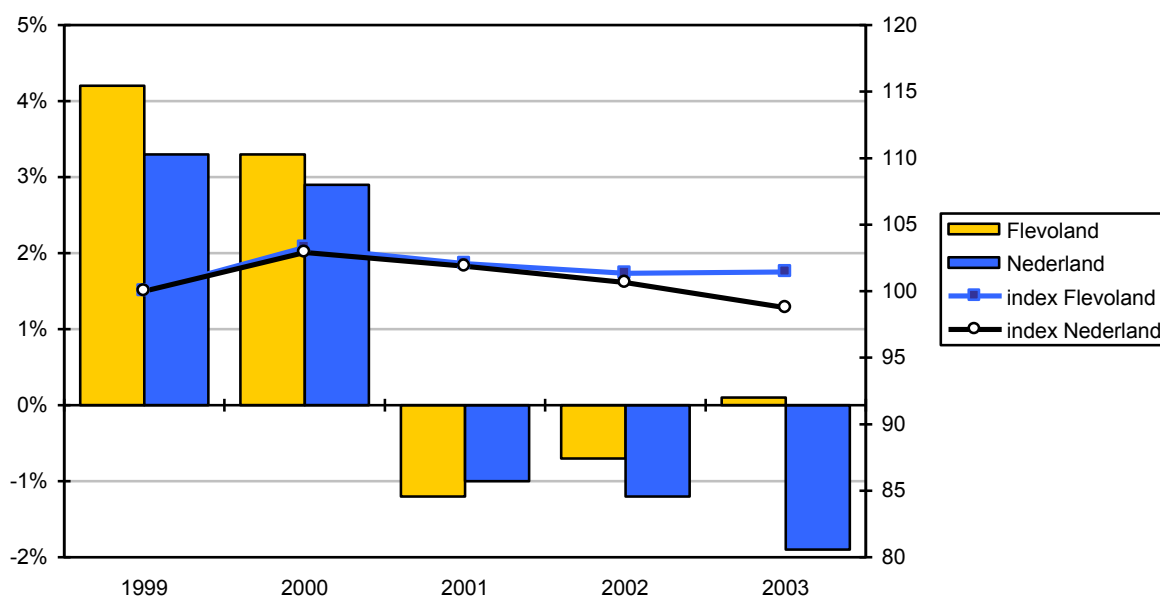
Bron: CWI, CBS

Tabel 7 Verschillende arbeidsmarktindicatoren in de provincie Flevoland voor de drie scenario's, 2003 – 2008 (tussen haakjes het cijfer voor Nederland)

Indicator	2003 en 2004			2005 – 2008
	Laag scenario	Midden scenario	Hoog scenario	Midden scenario
Gemiddelde jaarlijkse procentuele verandering				
Aantal banen	1,9% (-0,2%)	2,5% (0,4%)	3,2% (1,0%)	3,3% (1,3%)
Aantal nieuwe vacatures	- 6,3% (-8,9%)	- 0,9% (- 3,2%)	3,7% (2,7%)	6,7% (6,2%)
Beroepsbevolking	3,2% (0,7%)	3,5% (1,0%)	3,8% (1,3%)	3,5% (1,5%)
Verwacht percentage (van de beroepsbevolking)				
Werkloosheidspercentage	6,9% (6,3%)	6,4% (5,7%)	5,8% (5,2%)	6,7% (6,0%)
NWW percentage	8,6% (9,7%)	8,1% (8,8%)	7,7% (7,8%)	8,7% (7,9%)

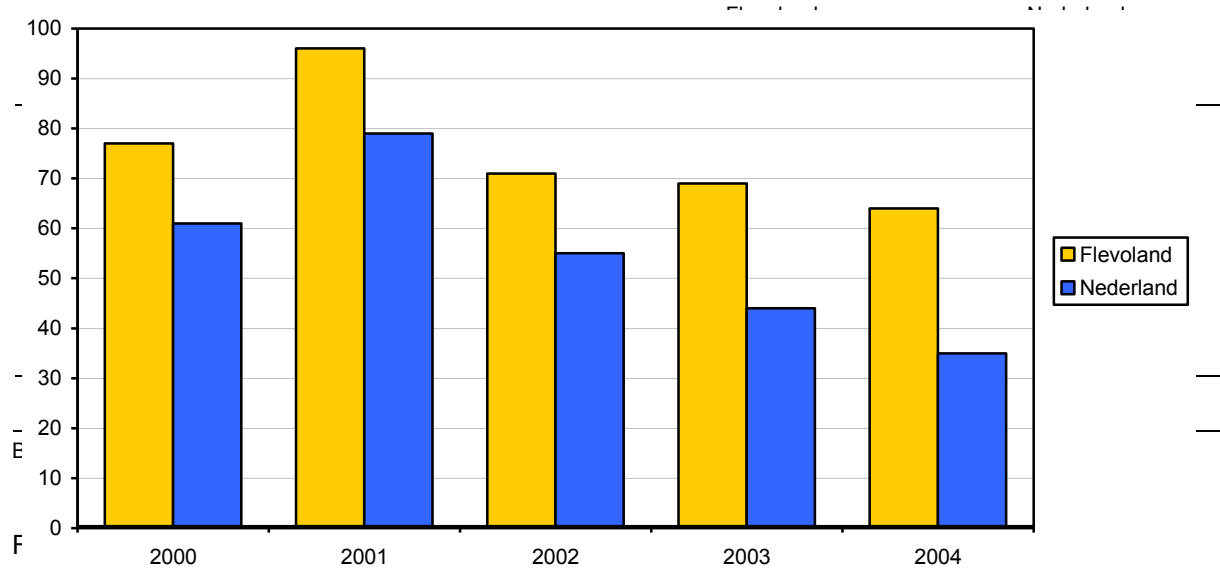
Bron: SEOR, ECORYS NEI en Bureau Louter (2003): Arbeidsmarktprognose CWI, 2003 - 2008

Fig. 7 Groei van de reële omzet van het bedrijfsleven, Flevoland en Nederland, procentueel en geïndexeerd, 199-2003 (index 1999=100)

Bron: Kamer van Koophandel Flevoland, ERBO

Tabel 8 Percentage bedrijven met een positief bedrijfsresultaat naar bedrijfstak, Flevoland en Nederland, 2002-2003

Bron: Kamer van Koophandel Flevoland, ERBO

Tabel 9 Provincies met hun FTE's op het terrein van het arbeidsmarktbeleid, hun jaarbudgetten, hun aantal inwoners en het aantal euro per inwoner dat wordt uitgegeven aan arbeidsmarktbeleid.

Provincie	Jaarbudget 2002	FTE's	inwoners 1/1/2001	€/inwoner
Fryslân	Geen specifiek budget	1,7 FTE	566.489	?
Groningen	€ 522.000	10 FTE	630.539	€ 0,83
Drente	Prv. Fonds flexibel beleid	1,5 FTE	474.506	?
Overijssel	€ 1.300.000	2 FTE	1.086.280	€ 1,20
Flevoland	€ 61.000	0,7 FTE	328.936	€ 0,18
Noord Holland	€ 862.000	4,2 FTE	2.543.336	€ 0,34
Gelderland	€ 363.000	3,4 FTE	1.934.314	€
0,19€				
Utrecht	€ 363.000	1,5 FTE	1.128.521	€
0,32€				
Zuid Holland	€ 1.257.000	3 FTE	3.401.439	€ 0,37
Limburg	€ 4.992.000	9 FTE	1.142.679	€ 4,37
Nrd-Brabant	€ 2.000.000	1,5 FTE	2.375.116	€ 0,84
<u>Zeeland</u>	<u>€ 1.021.000</u>	<u>2,5 FTE</u>	<u>374.920</u>	<u>€ 2,72</u>
totaal/gemidd.	€ 12.807.000 / € 1.280.700	41 / 3,4	17.658.609 / 1.471.550	€ 0.56

Bron: IPO secretariaat, 2002.

Bij deze tabel moet voor Flevoland het volgende worden opgemerkt. In de cijfers is geen rekening gehouden met de beschikbare Europese middelen. Voor de andere provincies is dat ook niet gebeurd. Binnen de afdeling PME zijn 2 FTE werkzaam op het terrein van de arbeidsmarkt in het kader van ESF. Op het terrein van EFRO kan als direct arbeidsmarktgerelateerde inzet nog een kwart FTE worden toegevoegd. De provincie heeft op de voor de arbeidsmarkt relevante terreinen via de midtermevaluatie in totaal € 800.000,--¹ extra beschikbaar gesteld als cofinanciering voor arbeidsmarktrelevante maatregelen de periode 2004 – 2007. Het cofinancieringsbedrag voor de relevante ESF maatregelen komt daarmee op € 1.200.000,--. Voor de relevante EFRO maatregelen is de provinciale cofinanciering afgenomen met € 400.000,--. Flevoland krijgt meer Europese subsidie dan de andere provincies, waardoor een goede vergelijking tussen de verschillende provincies niet mogelijk is.

¹ Het bedrag van € 800.000,-- is het saldo van de inkrimping van provinciale cofinanciering op de maatregelen 1.4 (Infrastructuur arbeidsmarkt EFRO) en 3.7 (Vernieuwende aanpak bedrijfsontwikkeling, EFRO) met elk € 500.000,-- en de uitbreiding van provinciale cofinanciering op de maatregelen 1.5 (Infrastructuur arbeidsmarkt, ESF) met € 150.000,--, 3.1 en 3.2 (Versterking infrastructuur MKB, EFRO resp. ESF) met respectievelijk € 600.000,-- en € 200.000,--, 3.8 (Vernieuwende aanpak bedrijfsontwikkeling, ESF) met € 150.000,-- en 4.1 (Actief arbeidsmarktbeleid, ESF) met € 700.000,--.

Tabel 10 Werkzame personen (fulltime) naar bedrijfstak en –klasse in Flevoland, per 1-4-2002 en 2003

Bedrijfstak en –klasse		2002	2003	verschil
X	CBS Metelling landbouw	6.036	6.036	0
A	LANDBOUW, JACHT EN BOSBOUW	1.236	1.288	52
	01 Landbouw, jacht en dienstverleningen t.b.v. de landbouw en jacht	1.111	1.162	51
	02 Bosbouw en dienstverlening t.b.v. de bosbouw	125	126	4
B	VISSERIJ	875	838	-37
	05 Visserij, kweken van vis en schaaldieren t.b.v. de visserij	875	838	-37
C	WINNING VAN DELFSTOFFEN	3	2	-1
	11 Aardolie- en aardgaswinning	1	0	-1
	14 Winning van zand, grind, klei, zout e.d.	2	2	0
D	INDUSTRIE	14.010	14.135	125
	15 Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken	3.610	3.471	-139
	17 Vervaardiging van textiel	117	110	-7
	18 Vervaardiging van kleding; bereiden en verven van bont	52	64	12
	19 Vervaardiging van leer en lederwaren (excl. kleding)	4	4	0
	20 Houtindustrie vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk (excl. meubels)	197	190	-7
	21 Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren	132	116	-16
	22 Uitgeverijen, drukkerij en reproductie van opgenomen media	1.163	1.156	-7
	23 Aardolie- en steenkoolverwerkende industrie; bewerking van splijt en kweekstoffen	7	7	0
	24 Vervaardiging van chemische producten	839	854	15
	25 Vervaardiging van producten van rubber en kunststof	383	444	61
	26 Vervaardiging van glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten	499	429	-70
	27 Vervaardiging van metalen in primaire vorm	39	37	-2
	28 Vervaardiging van producten van metaal (excl. machines en transportmiddelen)	1.298	1.300	2
	29 Vervaardiging van machines en apparaten	3.033	2.912	-121
	30 Vervaardiging van kantoormachines en computers	102	148	46
	31 Vervaardiging van overige elektrische machines, apparaten en benodigdheden	235	170	-65
	32 Vervaardiging van audio-, video- en telecommunicatieapparatuur en -benodigdheden	33	148	115
	33 Vervaardiging van medische apparaten en instrumenten orthopedische artikelen e.d. precisie- en optische instrumenten en uurwerken en optische instrumenten en uurwerken	224	518	294
	34 Vervaardiging van auto's, aanhangwagens en opleggers	86	85	-1
	35 Vervaardiging van transportmiddelen (excl. auto's, aanhangwagens en opleggers)	606	583	-23
	36 Vervaardiging van meubels; vervaardiging van overige goederen n.e.g.	1.227	1.260	33
	37 Voorbereiding tot recycling	124	129	5
E	PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, AARDGAS EN WATER	248	290	42
	40 Productie en distributie van elektriciteit, aardgas, stroom en warm water	152	180	28
	41 Winning en distributie van water	96	110	14
F	BOUWNIJVERHEID	7.446	7.260	-186
	45 Bouwnijverheid	7.446	7.260	-186
G	REPARATIE VAN CONSUMENTENARTIKELLEN EN HANDEL	20.331	20.162	-169
	50 Handel in en reparatie van auto's en motorfietsen; benzineservicestations	2.250	2.358	108
	51 Groothandel en handelsbemiddeling (niet in auto's en motorfietsen)	9.820	9.473	-347

Tabel 10: (vervolg)

Bedrijfstak en –klasse		2002	2003	verschil
H	HORECA	2.003	1.926	-77
	55 Logies-, maaltijden- en drankverstrekking	2.003	1.926	-77
I	VERVOER, OPSLAG EN COMMUNICATIE	5.058	4.967	-91
	60 Vervoer over land	2.785	2.719	-66
	61 Vervoer over water	216	225	9
	62 Vervoer door de lucht	98	100	2
	63 Dienstverlening t.b.v. het vervoer	821	762	-59
	64 Post en telecommunicatie	1.138	1.161	23
J	FINANCIËLE INSTELLINGEN	3.487	3.371	-116
	65 Financiële instellingen (excl. Verzekeringswezen en pensioenfondsen)	2.255	2.325	70
	66 Verzekeringswezen en pensioenfondsen (excl. verplichte sociale verzekeringen)	53	56	3
	67 Activiteiten t.b.v. of verwant aan financiële instellingen	1.179	990	-189
K	VERHUUR VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED, VERHUUR VAN ROERENDE GOEDEREN EN ZAKELIJKE DIENSTVERLENING	22.670	21.632	-1.038
	70 Verhuur van en handel in onroerend goed	1.061	1.098	37
	71 Verhuur van transportmiddelen, machines en werktuigen zonder bedienend personeel en van overige roerende goederen	511	572	61
	72 Computerservice- en informatietechnologiebureaus e.d.	3.230	3.243	13
	73 Speur- en ontwikkelingswerk	2.141	2.137	-4
	74 Overige zakelijke dienstverlening	15.727	14.582	-1.145
L	OPENBAAR BESTUUR, OVERHEIDSDIENSTEN EN VERPLICHTE SOCIALE VERZEKERINGEN	6.559	7.287	728
	75 Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen	6.559	7.287	728
M	ONDERWIJS	7.411	7.783	372
	80 Onderwijs	7.411	7.783	372
N	GEZONDHEIDS- EN WELZIJNSZORG	12.365	13.501	1.136
	85 Gezondheids- en welzijnszorg	12.365	13.501	1.136
O	MILIEUDIENSTVERLENING, CULTUUR, RECREATIE EN OVERIGE DIENSTVERLENING	4.482	4.642	160
	90 Milieudienstverlening	114	161	47
	91 Werkgevers-, werknemers- en beroepsorganisaties; levensbeschouwelijke en politieke organisaties; overige ideële organisaties e.d.	636	620	-16
	92 Cultuur, sport en recreatie	2.638	2.682	44
	93 Overige dienstverlening	1.094	1.179	85
	ONBEKEND	0	0	0
TOTAAL		114.220	115.120	900

Bron: Statistiek van de Werkgelegenheid Flevoland